

Virolahden Tulkit

Virolahden Tulkit ry
Sukuyhdistyksen
tiedotuslehti 20.6.2014

20

Virolahden Tulkit 20

Virolahden Tulkit ry • Sukuyhdistyksen tiedotuslehti • 20.6.2014

Sisältö

Puheenjohtajan mietteitä: Ja matka jatkuu...	3
Kahdeksas sukukokous:	
20 vuotta aktiivista toimintaa	4
Esitellemme: Uusi puheenjohtajamme	
Kimmo Tulkki	8
Virolahtelaisia perinneruokia 4: Savuhailit	11
Virolahden Sampo 100 vuotta:	
Kun urheilu tuli muotiin	16
Palokunnan Väinö	18
Hiihtäjä suvusta	20
Kasvit muuttivat maailmaa: Sipuli	21
Tarinoita: Kylän ensimmäinen radio	24
Vanhoja valokuvia: Kiertokoululaisia	27
Veden muisti	28
70 vuotta jatkosodan päättymisestä:	
Yöllinen taistelu 17.1.1943	30
Ammuttiin alas vahingossa	34
Maalaistalon elämää viiskytluvulla, osa 4:	
Kaipaamaan maatalon elämää	36
Vanha Suomi:	
Keisarin vai kuninkaan väkeä?	38
Kirjat: Uudenkaupungin rauha 1721	40
Kyläyhteisön historia kansien väliin	42
Luonnollista: Hyvä vai paha luonto?	44
Sanomista	46
Viime kesänä:	
Tapahtui Virolahti-viikolla 2013	50
Kesä 2014: Kaakon Kamarimusiikki tulee	54
Jonnat & Donnat, Junnut & Jannut	55
Harrastukseni: Kalastuksen saloja tutkimassa	56
Osta sukuseuran tuotteita	58
Tärkeitä päiviä	60
Uusia jäseniä	61
In memoriam	62
Uusia jäseniä hallituksessa	62
Virolahden Tulkkien sukuseuran	
hallitus 2013–2017	63

Kuva Jaakko Liukkonen

Kannen kuva: Jorma Tulkki savustaa hailia.

Toimituskunta:

Kimmo Tulkki, puheenjohtaja
Jaakko Liukkonen, päätoimittaja
Siru Ahopelto
Erkki Tulkki
Hannele Tulkki
Heikki Tulkki
Riku Tulkki

PUHEENJOHTAJAN MIETTEITÄ

Ja matka jatkuu...

Tervehdys, hyvä sukuseuramme jäsen ja läheisempi tai kaukaisempi sukulaiseni! Olen Kimmo Tulkki Jyväskylästä ja järjestyksessä kolmas sukuseuran puheenjohtaja.

Tulin valituksi viime vuonna kauniina elokuun lauantaina sukukokouksessa. Länä Haminan Varuskuntakerholla oli peräti 69 yhdistyksen jäsentä/sukulaista nauttimassa mielenkiintoisesta ohjelmasta, hyvästä ruoasta ja aivan erinomaisesta seurasta.

Yhdistyksemme täytti elokuussa 2013 jo 20 vuotta. Itse aloitin sukukokouksesta siis kolmantena puheenjohtajana ja haluan erityisesti kiittää aiempia puheenjohtajia; Hannu Tulkkiä neljästä kolmevuotiskaudesta (12 v.) ja Heikki Tulkkiä kahdesta nelivuotiskaudesta (8 v.) yhdistyksen peräsimessä. He ovat molemmat tehneet hyvää työtä sukuseuran eteen ja saaneet sen elinvoimaiseksi aikana, jolloin yhdistystoiminta kuten muukin vapaaehtoinen, pyyteetön työskentely kanssaihmiesten eteen on haasteellista. Toivon osaltani pystyväni jatkamaan Hannun ja Heikin viitoittamalla tiellä.

Mikään yhdistys ei tietenkään pysty pitkään edes toimimaan saati uudistumaan nojaten vain yksille hartioille. Siksi olenkin erityisen mielissäni saatua tutustua muihin hallituksemme jäseniin, joista hyvin vaistoaa innon ja aktiivisen otteen kehittää omaa sukuseuraamme eteenpäin. Hallituksessa on kolme uutta ja neljä entistä jäsentä. Toivottavasti me uudet jäsenet voimme olla niitä uusia virkistäviä tuulia hallituksessa. Tämän lehden lopussa ovat koko hallituksen yhteystiedot, joita käyttämällä voit sinäkin antaa panoksesi yhdistyksen eteen. Kaikki hyvät ideat kehittää yhdistystä ovat erittäin tervetulleita!

Luet nyt lehteä n:o 20. Se on jo sinänsä merkkipaalu yhdistyksellemme. Me tietenkin teemme tätä lehteä sinulle, emme itsellemme. Toivon sinun viihtyvän lehden parissa ja nauttivan mielenkiintoisista tarinoista, pakinoista, muisteloista ym. Toivomme lehden toimituskunnassa myös Sinun panostasi

seuraavan lehden sisältöön. Jos sinulla on mielenkiintoisia tarinoita paitsi menneistä ajoista myös mielellään tähän päivään kytkeytyvistä asioista ja tapahtumista, jaathan ne kanssamme. Mielellämme löytäisimme jatkossa lehtemme sivuilta myös nuoremman polven mietteitä nykymenosta tai esim. kommentteja isovanhempien juttuihin.

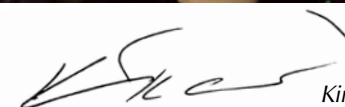
Oletko muuten jo huomannut, että yhdistyksemme on myös sosiaalisessa mediassa, kaikkienhan siellä kuulemma täytyy olla... Meillä on siellä jo tykkääjiä reilu neljännes siitä määrästä, joka yhdistyksemme jäsenmäärä on – liity sinäkin. Pyrimme tekemään siitä aktiivisen online-foorumin yhdistykselle täydentämään kerran vuodessa ilmestyvää printtilehteä ja nettisivujamme. Facebook-sivustollemme toivotaan aktiivista vuorovaikutteista keskustelua rakentavassa hengessä yleistä huomaavaisuutta tietenkin noudattaen.

Toivon, että viihdyt sekä tämän lehden että "some-yhteisömmme" seurassa!

Hyvää ja rentouttavaa kesää Sinulle ja läheisillesi!

Kuva Jaakko Liukkonen

Kimmo Tulkki

20 vuotta aktiivista toimintaa

Virolahden Tulkkien sukuseuran perustamista tuli viime vuonna kuluneeksi 20 vuotta. Juhlakokous pidettiin lauantaina 3.8.2013 Haminassa, Varuskuntakerhon tiloissa.

Kuva Riku Tulkki

Kuva Jaakko Liukkonen

Juhlapuheen piti FT Raimo Päiviö.

Virolahden Tulkit kokoontuivat kahdeksanteen sukukokoukseen Haminan varuskuntakerholla 3.8.2013. Sukuseuran hallituksen puheenjohtajan paikan jättävä **Heikki Tulkki** kertoi avauspuheessaan kuluvan vuoden olevan seuralle juhlavuosi.

– H-hetki on aivan lähellä, sillä sukuseuramme perustaminen tapahtui toisessa sukukokouksessa tarkalleen elokuun kahdeksantena päivänä vuonna 1993 Yläpihlajan Mäkipirtillä.

Kahdeksan vuoden ajan puheenjohtajana toiminut Heikki aikoo suunnata uusiin haasteisiin, muttei jätä sukua unholaan. Hän halusi kiittää seuran jäseniä kuluneista vuosista ja toivottaa menestystä tulevaan. Kiitoksen

ansaitsevat myös sukuseuran syntyyn ja toimintaan myötävaikuttaneet henkilöt. Heikki kertoi puheessaan odottavansa innolla, mitä seuraavat vuodet tuovat mukanaan.

– Heitän toiveen uudelle hallitukselle, pysyäkää ajan tasalla, olkaa aktiivisia ja uudistumishaluisia. Sosiaalisen median esiinmarssi on tullut voimakkaasti esille kuluneiden vuosien aikana, eikä se ole jättänyt Tulkkien sukuakaan pois sosiaalisen median valtavirtauksesta.

Juhlapuheen piti FT **Raimo Päiviö**, joka kertoi virolahtelaisesta merenkulusta kautta aikojen. Päiviö selvitti, kuinka talonpoikaipurjehduksella käytiin Suomenlahden yli sepra-kauppaa virolaisten kanssa. Tärkeä leivänliisän tuoja on ollut myös kauppa Pietarin suuntaan.

Sukuseurojen Keskusliiton tervehdyksen toi **Eine Kuismen**, joka kiitteli sukuseuraa aktiivisesta osallistumisesta Keskusliiton toimintaan.

– Seuranne sukututkijat ovat tehneet arvokasta työtä, joka jatkuu edelleen. Olemme vaihtaneet monia ajatuksia puolin ja toisin monien seuran jäsenten kanssa.

Kuva Jaakko Liukkonen

Sukuseurojen Keskusliiton tervehdyksen kokoukselle toi pääsihteeri Eine Kuismen.

Kuva Jaakko Liukkonen

Kuva Jaakko Liukkonen

Kuismin totesi, että olemme kaikki valinneet itsellemme mielenkiintoisen harrastuksen. Hän lisäsi, että keskusliittoon tulee monesti kyselyitä kuinka saada nuoria mukaan sukutoimintaan.

– On mukava huomata, että aktiivisia toimijoita löytyy nykypäivänä nuorten parista yhä enemmän. Nuorten tapa toimia on hieman erilainen kuin meidän vanhempien. Virtuaalimaailma on tullut jäädäkseen, mutta mikään ei kuitenkaan korvaa yhteisiä tapauksia sukulaisten kesken.

Mukavan yhdessäolon aikana saatiin kuulla runonlausuntaa **Ritva-Liisa Ripatilta Satu** ja **Viivi Liikkasen** säestämänä.

Juhlalounaan jälkeen pidettiin sukukokous, jossa seuraavaksi nelivuotiskaudeksi sukuseuran puheenjohtajaksi valittiin **Kimmo Tulkki** Jyväskylästä ja varapuheenjohtajaksi **Juha Tulkki** Virolahdelta. Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin **Marjatta Haaja-Seppälä** Haminasta, **Jaakko Liukkonen** Helsingistä, **Erkki Tulkki** Vantaalta, **Jorma Tulkki** Virolahdelta ja **Reetta Väänänen** Kuopiosta.

Sukuseuran uudeksi puheenjohtajaksi seuraavalle nelivuotiskaudelle valittiin **Kimmo Tulkki**.

Kuva Kirsi Tulkki

Hallitus: puheenjohtaja **Kimmo Tulkki** (vas.), varapuheenjohtaja **Juha Tulkki**, **Reetta Väänänen**, **Marjatta Haaja-Seppälä**, **Jaakko Liukkonen** ja **Erkki Tulkki**. kuvasta puuttuu **Jorma Tulkki**.

Kuva Riku Tulkki

Kalle J. Tulkki kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi ja palkittiin Sukuseurojen Keskusliiton kultaisella ansiomerkillä.

Kuva Kirsi Tulkki

Sukuseuran pitkäaikainen puheenjohtaja ja kunniajäsen **Hannu Tulkki**.

Kuva Kirsi Tulkki

Juhlakokouksen ohjelmassa oli runo- ja musiikkiesitys, jonka toteuttivat yhdessä **Ritva-Liisa Ripatti** sekä **Satu ja Viivi Liikkanen**.

Koko seuran toiminta-ajan aktiivisesti mukana ollut **Kalle J. Tulkki** kutsuttiin seuran kunniajäseneksi ja palkittiin Sukuseurojen Keskusliiton kultaisella ansiomerkillä. Kokouksen puheenjohtajana toiminut **Jarmo Tulkki** luovutti sukuseuran standaarit **Liisa Aho**-selle, **Heikki Tulkille** ja **Juha Tulkille**.

Teksti **Riku Tulkki**

Kuva Kirsi Tulkki

Kokouksen puheenjohtaja **Jarmo Tulkki** (vas.) luovutti yhdistyksen standaarit **Heikki Tulkille**, **Liisa Aho**selle ja **Juha Tulkille**.

Uusi puheenjohtajamme Kimmo Tulkki

Isoisän sisarusparvi. Yäriverissä Oma Veli Matti (vas.), Oswald Leo Mikael ja Oiva Oras Uolevi (kaatui 1944). Alarivissä Alli Inkeri (vas.), Otso Emil Ensio (isoisäni) ja Aune Annikki.

Hei, kuten jo aiemmin lehdessä kerroin, olen siis kolmas puheenjohtaja jo kunnoitettavaan 20 vuoden ikään ehtineessä yhdistyksessämme. Olen viisikymppinen nykymittapuun mukaan suurperheen isä – toki lapset ovat jo, nuorinta poikaani lukuun ottamatta, ”lentäneet pesästä”. On hienoa huomata, että he ovat kaikki löytäneet/löytämässä paikkansa tässä yhteiskunnassa. Loppujen lopuksi hehän ovat suurin saavutuksistani – voin varmasti vielä kasikymppi-senäkin todeta.

Tähän sukuun linkityn läheisemmin ehkä isoisäni kautta, joka silloisen perheensä kanssa asutti Penssin taloa Pihlajassa. Heitä oli isä **Emil**, äiti **Fanny** ja lapset – viisi poikaa ja kaksi tyttöä. Yksi pojista kuoli jo nuorukaisena ja toinen kaatui sodassa, mutta isoisäni **Ensio** muiden sisarustensa kanssa sai elää pitkän ja rikkaan elämän. Sisarusparvesta on vieläkin keskuudessamme **Os-**

wald Helsingissä. Oswald onkin yksi vanhimmista elossa olevista sukumme jäsenistä. Hän täytti viime vuonna jo kunnoitettavat 90 vuotta.

Isoisäni Ensio Tulkki asui silloisen perheensä kanssa Viipurissakin, kunnes sodan jälkeen asetui Tampereelle perustamaan omaa perhettään ja uraansa sotilaana Valtian varuskunnassa. Hän avioitui **Rakel Kattajan** kanssa ja he saivat kolme lasta. Isäni Pertti on heistä vanhin, ja häntä seurasivat **Markku** sekä **Marja-Terttu** (nyk. **Hirvonen**).

Synnyin siis puoli vuosisataa sitten **Marja-Leena** (os. **Tuominen**) ja Pertti Tulkin perheen esikoisena Tampereella. Siellä kylläkin asuimme vain vuoden, ja nuoruuteni vartuin Orivedellä, jonne isäni sai vakanssin Puolustusvoimien Asevarikko 6:een. Isäni on toisen polven sotilas, mutta itse valitsin kaupallisen uran. Puolustusvoimien suhteen uralla on kyllä tiettyjä etuja, jotka ovat saaneet minut

isä Pertti, äiti Marja ja minä noin puolenvuoden iässä.

Minä reilun vuoden vanhana.

toisinaan kyseenalaistamaan valintojani.

Orivedellä asuessamme perheemme kasvoi vielä kolmella ”ipanelalla”. Sisarusparvesamme ovat lisäksi siskoni **Kirsi** sekä kaksi veljeäni **Tommi** ja **Janne**. Orivedellä vanhempani kokeilivat viiden vuoden ajan myös yrittäjän uraa, mutta lopulta isä palasi puo-

Make-setä opettaa minua reilun vuoden vanhana ajamaan isoisan Volgaa.

lustusvoimien palvelukseen ja sai vakanssin Tikkakoskelta, Jyväskylän maalaiskunnasta. Tämä olikin koko perheellä ainoa muutto, jonka puolustusvoimien palveluksessa olo perheeltä vaati.

Muuttokuorman päällä matkatessamme kohti Tikkakoskea vannoin itkusilmin tulevani heti täysi-ikäisenä – kun saan itse päättää – takaisin Pirkanmaalle. ”Eihän se maailma niin pyöri, että kaikki tekee mitä tykkää!” Kävi kuitenkin niin lopulta vuonna 1990 isän päästyä täysin palvelleena eläkkeelle, että perhe palasi juurilleen Nokialle. Minä olin ainoa, joka jäi ”turvaamaan sillanpääasemia”

Isän kanssa uimassa 1975.

Isoisä Enskan kanssa 70-luvulla Uudenkaupungin leirinnässä.

Perheemme 70-luvulla. Etualalla isä Pertti, Janne, Tommi ja äiti Marja-Leena, takana minä ja Kirsi.

Neljä polvea: isoisä Enska, isä Pertti, minä ja tyttäreni Ellu.

Keski-Suomessa. Minulla oli tuolloin jo työpaikka ja uusi tuore perhe, ne sitoivat minut tiiviisti alueeseen. Täytyykin todeta, että on minusta ihan keski-suomalainen tullutkin jo...

Naimisiin menimme **Merjan** (os. **Karp**) kanssa 1990 Nokian kirkossa, jossa on vihitty vanhempanikin ja lukuisa joukko muita lähisukulaisia. Merjalla oli kaksi ihastuttavaa pikkuista tuolloin, **Jenni** 4 v. ja **Matti** 1,5 v. He toimivat morsiuslapsina. Vuonna 1991 meille syntyi **Elina** ja noin kahden vuoden välein **Ansku** ja **Heikki**. Kaikki ei aina mene tässä maailmassa ihan suunnitelmien mu-

kaan: lähes 20 vuoden jälkeen erosimme Merjan kanssa. Olemme erittäin hyvissä väleissä nykyisin ja kaikki tiiviisti yhteyksissä edelleen.

Kimmo Tulkki
Kuvat Kimmon arkistosta

Kuva Enon häistä 1996. Lapset vasemmalta: Jenni, Ellu, Ansku, Heikki ja Matti. Keskellä minä ja Merja.

Pähkinänkuoressa:
Kimmo Tapio Tulkki
Syntynyt 14.12.1963
Asuu Jyväskylässä
Perhe: viisi lasta, sinkku
Työssä avainasiakaspäällikkönä,
Oy Pågen Ab
Harrastukset: kuntosali, lenkkeily, golf

Savuhailit

Vene vesille ja verkonlaskuun. Jorma Tulkki ja Jouko Husu Hailniemessä.

Hailit eri tavoin valmistettuna ovat erottamaton osa virolahtelaista ruokaperinnettä. Perinneruokasarjamme neljännessä osassa saamme seurata **Jorma Tulkin** opastuksella hailin matkaa merestä savustamon kautta lautaselle.

SAALIS JA KÄSITTELY. Kesän kääntyessä syksyyn viilenevä syyssää viilentää myös merivettä ja kalastajat suuntaavat hailiverkoille. Vanha kansa Virolahdella sanoo, että "pohja-tuulella haili nousee pitämään tuulta tyvenen rannalle". Hailia saadaan myös kesällä, mutta kudun jälkeen se on pienempää kooltaan.

Haili on parvissa liikkuva kala. Jos parvi sattuu verkon kohdalle, saalista voi tulla kerralla paljonkin. Hailit irrotetaan verkosta ra-

Hailit, joukossa saattaa olla myös vaspuukia!

vistamalla. Hailiverkko on pienisilmäinen, ja kalat irtaavat siitä helposti kahden ravistajan rivakalla vaakasuntaisella liikkeellä. Verkos-

Puikotusta. Sukuseuran lippis on paras savustuspäähine!

Puikotetut hailit roikkuvat savustamossa.

ta pudonneet hailit kerätään talteen ja huuhdotaan. Pärekori on mainio väline tähän: huuhteluvesi valuu kätevästi korin raoista. Savustusta varten haileja ei perata. Kokonaiset kalat pysyvät sopivan kosteina ja mehukaina, eivätkä ne pääse kuivumaan liikaa.

Lämmitykseen sopii hyvin harmaaleppä.

SAVUSTIN. Savustusta varten tarvitaan umpinainen pönttö, jota voidaan kuumentaa. Saatavilla on mm. metallisia laatikoita jotka sijoitetaan grillin tai muun lämmönlähteen päälle. Näissä savu muodostuu laatikon sisällä olevista puruista ja lastuista. Perinteisin

Saaristolaissavustamossa tulisija on sijoitettu sivuun tai savustamon alle.

Jo savua!

ja paras savustuspönttö lienee kuitenkin ns. saaristolaissavustin, joka on Suomenlahden rannikkoseuduilla yleisin. Siinä on ulkoinen, muurattu tulisija ja kivitila, jonka päällä on

Aluksi lämpötila on hyvin alhainen, jotta hailit kuivuvat eivätkä kypsyy liian nopeasti ja halkeile.

Vain pieni tuli riittää.

tiivis, yhdeltä sivulta saranoitu puukaappi. Savu johdetaan kaappiin savusaunan tapaan.

SAARISTOLAISPERINNETTÄ. Tällainen saaristolaismallinen savustamo löytyy myös Jorma Tulkin takapihalta, Virolahden Honkatien varrelta. Jorma Tulkki kertoo ammentaneensa savustusoppinsa pitkäaikaiselta naapuriltaan **Eemil Kujalta**, joka oli asunut ja toiminut kalastajana Paatiossa, mutta sodan jälkeen oli joutunut jättämään kotinsa luovutetulle alueelle. Eemil Kujala päätyi asumaan Honkatielle Tulkkien naapuriksi. Naapuruston pojat seurasivat taitavan kalankäsittelijän työtä ja oppivat siinä samalla itsekin savustuksen niksit.

Juttuamme varten Jorma Tulkki kävi hailinpyynnissä lokakuussa. Alkukäsittelyn jälkeen hailit puikotettiin eli pisteltiin pääs-

Valmistumista pitää tarkkailla koko ajan.

Väri alkaa olla oikea.

Valmiit kalat nostetaan vartaissa ulos.

Kultaista herkkua.

tään puuvartaisiin, joihin on isketty viistosti ylöspäin osoittavat naulat. Vartaat laitettiin savustamon kaappiin vierekkäin ja kerroksittain. Aluksi Jorma piti tulipesässä vain pientä tulta, jossa hailit kuivatettiin. Kuivatusvaihe kesti noin kaksi tuntia lämmön pysyessä alhaisena, noin 30-40 asteessa. Syntynyt kosteus tuuletettiin pois avoimesta ovesta.

Jorma tarkkaili tulta ja lämpötilaa koko ajan. Pitkän kuivatusvaiheen jälkeen lämpöä nostettiin ns. kypsytysvaiheessa korkeammaksi. Savustuspuuna käytettiin leppää. Myös omenapuun tai pyökin ominaisuuksia on keuhuttu, ja katajan oksista saadaan hyvä savu ja oikea aromi. Sokeri puolestaan antaa haileille kaunista väriä. Nämä hailit saivat kultaisen värinsä ilman sokeria. Noin reilun puolen tunnin jälkeen kalat olivat kypsiä. Valmiit savuhailit ladottiin rasioihin ja suolattiin karkealla meri-

suolalla. Maku oli taivaallisen hyvä. Savuhailien säilyvyydestä ei tarvinnut kantaa huolta, sillä ne syötiin kerralla loppuun.

Savuhailit kotikonstein savustuslaatikossa

1 - 2 kg haileja
hiukan öljyä
leppäpurua
pieni katajanoksa
2 sokeripalaa
1 rkl karkeaa merisuolaa

Pyyhkäise savustuslaatikon ritilä öljyllä, etteivät kalat tartu siihen kiinni. Lado hailit viereen ritilälle. Nosta ritilä paikoilleen savustuspurun ja katajanoksien päälle savustuslaatikkoon. Laita laatikkoon myös sokeripalat, joista tulee savustuksen aikana kaunis ruskea väri kalojen pintaan. Peitä laatikko kannella ja nosta silakat tulisijan, esimerkiksi grillin päälle. Noudata valmistajan ohjeita, jotka voivat vaihdella laatikon tyypistä riippuen. Savustusaika on hailien koosta riippuen laatikossa 20-40 minuuttia. Tarkkaile kalojen kypsymistä. Irrota kypsät kalat ritilästä ja ripottele suolaa niiden väleihin. Kiedo kalat paperiin pakettiksi ja anna suolautua puolen tuntia.

Teksti Siru Ahopelto
Kuvat Jaakko Liukkonen

Hailit ladotaan tiiviisti rasioihin suolaantumaan ja paketoidaan voipaperiin.

Savustetut hailipihvit.

Silakka, haili, kilohaili, vaspuuki, böcklinki

Silakka eli haili on Itämeressä elävä sillin alalaji. Silakka on Viron kansalliskala ja Varsinais-Suomen maakuntakala. Kilohaili eli virolahtelaisittain vaspuuki muistuttaa hyvin paljon silakkaa, mutta on kuitenkin eri laji. Verkoista nousee kumpaan ja lajien erottaminen toisistaan vaatii tarkkuutta. Silakan pää ja silmä ovat suurempia. Kilohailin erottaa evän sijainnista: kilohailin vatsaevä on selkäevän etureunan etupuolella. Kilohailin vatsa on myös terävämpi, mistä se onkin saanut ruotsinkielisen nimensä "skarpssill" (teräväsilili) ja "vassbuk" (terävävatsa). Vi-roksi kilohaili on "kilu" ja venäjäksi "kilka". Kilohaili valittiin 2008 Kymen Sanomien äänestyksessä Kymenlaakson maakuntakalaksi. Lajien maussa ei ole juurikaan eroa, kilohaili on hieman silakkaa rasvaisempi.

Jos tähän asti kaikki on ollut suhteellisen selvää, Virolahden murre sekoittaa pakan. Virolahdella silakkaa sanotaan yleisesti hailiksi. Mutta kun merestä pyydetty haili sitten suolataan, sitä aletaankin nimittää silakaksi. Ennen vanhaan suolattua siikaakin on nimitetty "sian silakaksi". Savuhaili on puolestaan aina Virolahdella savuhailia valmistamisen jälkeenkin, koskaan ei puhuta savusilakasta.

Hailin merkityksestä kertovat osaltaan myös nimet Virolahdella; seudulta löytyy ainakin Haililan kylä ja Hailniemi. Klamilassa järjestettiin pitkään Hailikisojen nimeä kantavat hiihto- ja mäki-ilpailut, joissa jokainen osallistuja sai palkkioksi pussillisen savuhailia. Ruotsinkielisellä rannikkoseudulla savuhailaista käytetään nimeä böckling (böckling), joka saattaa myös olla monelle tuttu. – SA

Viime vuonna urheiluseura Virolahden Sampo täytti 100 vuotta. Juhlan kunniaksi julkaisemme Eino Tulkin käsin kirjoittamista muistelmista ”Tapahtumia vuosien takaa” pari Pihlajan urheilijoihin liittyvää kirjoitusta. Niissä kerrotut tapahtumat ajoittuvat Sammon alkuvuosikymmeniin 1920- ja 1930-luvuille.

Kun urheilu tuli muotiin

Kun 1900-luvun alkupuolella kylätappelut jäivät vähän kerrallaan pois, niin tilalle tuli urheilu. Nuoriso alkoi harrastaa talvela hiihtoa ja kesällä juoksua ym. liikuntaa. Muistan, kun Pihlajan kujille mitattiin juoksumatkoja, ja tien viereen lyötiin paalu pystyyn, johon oli merkitty matkan pituus. Silloin ei vielä ollut Virolahdella urheilukenttiä. Kylätiet ja pellonreunat saivat kelvata harjoitteluun. Ihan vuosisadan alussa ei ainakaan Pihlajan kylä ollut kylienvälisissä kilpailuissa

mukana – myöhemmin kyllä. Tarkoitus oli vain päästä kylän parhaimpien joukkoon.

Kun sitten tätä harjoittelua oli jatkunut muutaman vuoden, alkoi nuorten joukosta erottua sellaiset joilla oli mahdollisuudet kehittyä lajissaan. Yksi Pihlajan nuorista, joka oli omalla paikkakunnalla lyömätön, oli **Nurmelan Saska**. Hän oli sekä hiihtäjänä että juoksijana lupaava alku. Mutta kävi niin ikävästi, että tapaturma metsätöissä johti verenmyrkytykseen, ja hän kuoli nuorena.

Kuva Eino Tulkin arkisto

Kymenlaakson piirin ampumahiihtäjät vasemmalta: Mattila (ikämiessarja), Ernesti Punttila (ikämiessarja), Eino Koskela (1. sija), Toivo Hytti (12. sija), Eino Tulkki (6. sija) ja Arvo Espoo. Tällä joukkueella Kymenlaaksonpiiri voitti Ounasvaaralla 1930 Suomen suojeluskuntapiirien välisen mestaruuden. Eino Tulkki kertoo: ”Kolme joukkueen parasta tulosta huomioitiin. Ne olivat kolmas, kuudes ja kahdestoista sija. Myös toinen ikämiehen tulos otettiin huomioon. Ei minulta tämäkään hiihto oikein hyvin mennyt. Sattui juuri ammunnan ajaksi sakea lumipyry, ettei taulua tahtonut erottaa. Tuli sentään 41 pistettä 50 mahdollisesta.”

Paavo Nurmi (edessä) ja Eino Seppälä Pariisin olympiakisojen 5 000 metrin alkuerissä.

Sitten tuli toinen nuori, johon alettiin kiinnittää huomiota. Hän oli **Eino Seppälä**. Hän harjoitteli niin kuin muutkin nuorten mukana. Sitten tuli sellainen ”sattuma” Einon tehtäväksi, jossa hänet huomattiin.

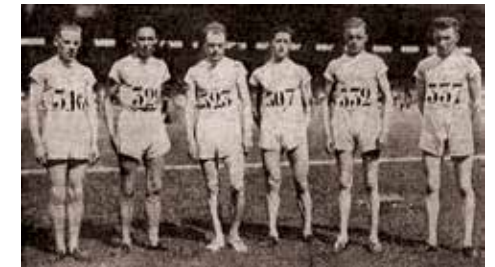
Haminassa oli Kirkkojärven ympärijuoksun viesti käynnissä, jossa oli mukana myös Virolahden Sampo. Viimeistä edelliset viestijuoksijat olivat matkalla. Virolahden Sampo oli aivan keulamiesten joukossa, mutta viimeiselle osuudelle ei Sammolla ollut juoksijaa. **Raunion Eino** käveli virolahtelaisten katselijoiden joukossa ja kyseli, että olisiko sellaista miestä joka juoksisi viimeisen osuuden. **Heijarin Taneli** muisti Seppälän Einon, joka seisoi siinä vieressä. Eino suostui lähtemään. Kun sitten oli juoksun viimeinen kilometri menossa, oli Eino noin 100 metriä muista edellä. Siinä oli jännittävä paikka, kun tiedettiin, että Einola ei ole niin sanottua loppukiriä. Mutta matkalla saadun etumatkan turvin Eino tuli maaliin ensimmäisenä, ja Sampo voitti.

Tämä juoksu innosti Einoa harjoittelemaan. Hän olisi halunnut päästä kokeilemaan kykyjään isommissakin kilpailuissa, mutta kun Sammolla ei ollut rahaa lähettää mukaan. Sitten suojeluskunnan kilpailuihin pääsi mukaan, eikä tarvinnut itse maksaa matkoja. Kun sitten Utissa oli suojeluskunnan piirin mestaruuskilpailut, oli Einokin mukana murtomaajuoksun 8 kilometrillä. Siinä joukossa olivat kaikki Kymenlaakson parhaat mukana mm. olympiamies **Eino Rastas**. Eino

Seppälä voitti juoksun helpon näköisesti.

Sitten olivat vuorossa koko Suomea käsitävät suojeluskuntajärjestön mestaruuskilpailut Helsingissä. Murtomaajuoksun 8 kilometrin kilpailun alettua siirtyi johtopaikalle **Väinö Sipilä**, mutta Seppälän Eino seurasi kannoilla. Vielä viimeiselle kierrokselle lähdettäessä oli järjestys sama, Eino toisena. Meillä Pihlajan miehillä oli nyt jännitystä tarpeeksi (olimme voimistelu-joukkueena mukana), että kestääkö Einon kunto loppuun asti. Lähtö- ja maalipaikka olivat pallokentällä. Ja meidän riemuksi Seppälän Eino tuli ensimmäisenä. Mutta sitten tuli harmin paikka. Pallokentälle tulo oli niin huonosti merkitty, että Eino lähtikin vikasuuntaan kuin olisi pitänyt. Myö huudettiin kuin jaksettiin, että takaisin ja toiseen suuntaan, mutta ennen kuin Eino ehti takaisin, oli Sipilä jo ohittanut Einon. Sillä tavalla kävi, ja mestaruus meni.

Nyt kiinnostui Haminan Tarmon johtaja **Jussi Karjalainen** Einon juoksusta ja pyysi liittymään Tarmoon. Jussi lupasi järjestää kilpailumatkoja jos liittyy Tarmoon. Eino liittyi, ja pääsi kilpailemaan Suomen parhaiten kanssa. Vuonna 1924 olivat Pariisin olympialaiset. Seppälän Eino valittiin Suomen edustajaksi 5 000 metrin juoksuun. **Paavo Nurmi** voitti juoksun, **Ville Ritola** oli toinen ja Seppälän Eino viides. Eino Seppälä taisi olla ensimmäinen Virolahden mies, joka edusti Suomea olympialaisissa. Onhan niitä Einon jälkeen tullut lisää. Hiihdossa on tullut sekä kultaa että hopeaa: **Veli Saarinen** 50 km:llä kultaa (Lake Placid 1932), **Väinö Liikkanen** 50 km:llä hopeaa (Lake Placid 1932). Muut virolahtelaiset olympialaisissa: **Einari Mässeli** (St. Moritz 1928), **Väinö Koskela** (Lontoo 1948 ja Helsinki 1952), **Hannu Tolsa** (Squaw Valley 1960).

Pariisin olympialaisten kovia poikia: Liewendahl (vas.), Ritola, Nurmi, Katz, Sepplä ja Tala.

Palokunnan Väinö

Kun Pariisiin olympialaisista oli kulunut kahdeksan vuotta, oli Pihlajassa toinen mies, josta tuli olympiaedustaja. Pihlajan VPK:n talon vahtimestarilla Anton Liikkasella oli poika, jota sanottiin palokunnan Väinöksi (Väinö Liikkanen). Lapsuuden ajan Väinön kotina oli palokunnantalo. Kun talolla järjestettiin hiihtokilpailuja, näki Väinö, minkälaisia välineitä kilpailijat käyttivät. Hän sanoi isälleen, että hänkin tarvitsisi sukset. Köyhänä miehenä Väinön isä teki koripärepuista ensimmäiset suksen lapeskat Väinölle. Ja sellaisilla pärepuilla Väinö opetteli hiihtämään.

Vähän vartuttuaan Väinö kävi isänsä mukana metsätoissa. Väliaikoina hän hiihteli Ojamäelle tehdyllä mäkisellä radalla. Kun

sitten alettiin järjestää pojillekin hiihtokilpailuja, ei Väinö vielä silloin ollut kylän muita poikia parempi.

Vuonna 1924 osti Liikkasen Anton Pihlajasta mökin, joka oli lähempänä metsätyömaita. Siihen aikaan Väinön hiihtokunto alkoi nousta. Hänelle ei enää Pihlajasta löytynyt voittajaa, ja vähän myöhemmin hän antoi Saarisen Velillekin kovan vastuksen. Sitten oli eräs hiihto, joka muutti kokonaan Väinön elämänuran. Sitä hiihtoa sanottiin maakuntaviestiksi. Siinä pitäjät (kunnat) kilpailivat paremmuudesta.

Oli vuosi 1931. Hiihdon viimeinen osuus oli Myllykoski – Kouvola. Sattui niin, että tälle viimeiselle osuudelle lähti kaksi Virolah-

Kymenlaakson hiihtojoukkue Kuopiossa vuonna 1928 vasemmalta: Klemola, Toikka V, Raunio E, Saarinen Veli, Kalonius, Kykling, Tasa S, Vanhala A, Rikkola H, Liikkanen V, Koskela E, Paronen L, Korjula, Olli O, Mässeli E, Tulkki Eino, Husu M, Suntio, Espoo A, Sipilä V, Peltola E.

Kuva Eino Tulkkin arkisto

Kuva Sammon arkisto

Sammon mestarihiihtäjiä yhteisessä kuvassa. Ylärivissä Veli Saarinen (vas.), Einari Mässeli, Tauno Vuori. Alarivissä Jussi Niska, Impi Tasa, Santeri Harju, Eetu Niska, Santeri Tasa ja Väinö Liikkanen.

den miestä – Liikkasen Väinö ja Saarisen Veli. Saarinen oli silloin Kouvolan hiihtoseuran jäsen. Virolahti ja Kouvola saapuivat vaihtopaikalle aivan samaan aikaan ensimmäisinä, ja Väinö ja Veli lähtivät matkaan. Nyt oli Väinöllä kova paikka edessä, sillä vastustajana oli Veli Saarinen. En tiedä, vaihtoivatko he johtopaikkaa välillä, vai hiihtikö sama jatkuvasti edellä. Mutta niin siinä kävi, että Väinön loppukiri piti, ja hän tuli ensimmäisenä maaliin.

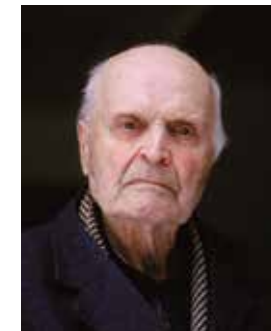
Hiihtijohtajilla oli tarkkailu menolla olympiajoukkueen kokoamiseksi, ja Väinöstä tuli yksi varteenotettava hiihtäjä. Sitten Kymin tehdas tarjosi Väinölle työpaikkaa, ja niin Väinö muutti tehtaalle puutavaran ostajaksi. Sitten kun olympiakomitea vuonna 1932 kokoontui valitsemaan hiihtäjiä Suomen edustajiksi, tuli Väinö valituksi joukkueeseen. Olympialaiset pidettiin silloin Amerikassa Lake Placidissa.

Väinö kertoi olympia-matkastaan seuraavaa: "Atlantin ylitys tehtiin suurella ranskalaisella valtamerialuksella, ja se kesti toista viikkoa. Atlantilla riehuivat ankarat talvimyrskyt, ja me kaikki oltiin kovasti merisairaita. Luultiin, että kunto menee kokonaan, eikä hiihdosta tule mitään. Toivuttiinhan siitä vähän kerrallaan ja alettiin valmistautua kilpailuihin. Mutta Lake Placidissa oli lämpöastei-

ta, ja lumet alkoivat sulaa. 18 kilometriä voitiin sentään hiihtää. Siinä voiton vei Ruotsin Utterström. Saarinen oli kolmas ja sai pronssia. Minä olin seitsämäs. 50 kilometrin hiihtolatu piti siirtää ylemmäs vuoristoon. Sieläkin oli lumi vähissä, ja latu tehtiin sellaisiin paikkoihin joissa oli lunta. Ladusta tuli noin 60 km:n pituinen."

Kun kilpailu alkoi, olivat kaikki sitä mieltä, että Utterström on ylivoimainen. Hän johti jo 20 km:n kohdalla monella minuutilla. Mutta matkan jatkuessa Saarinen ja Liikkasen alkoivatkin lyhentää Utterströmin etumatkaa. Kun matkaa oli jäljellä noin 10 kilometriä, silloin Suomen pojat siirtyivät johtoon ja alkoivat tehdä pesäeroa ruotsalaiseen. Saarinen kertoi, että siinä loppumatkalla hän sai väsymiskohtauksen. Hiihtäessä käsi muksahti hiihtopuuskan taskuun ja hän muisti sokeripalat, jotka olivat taskussa. Hän otti ne suuhunsa ja kohta alkoivat voimat palata. Jano oli kova, mutta sen hän tiesi, että lunta ei saa ottaa suuhun, jos ottaa niin väsy.

Suomen parivaljakon etumatka seuraaviin hiihtäjiin kasvoi edelleen. Kaksi kilometriä ennen maalia tuli väliaikatieto, jonka mukaan Liikkasen Väinö johti kilpailua muutamalla sekunnilla ennen Saaria. Kun sitten oli viimeinen mutkikas jyrkkä lasku ennen maalia, tiesi Väinö tilanteen, hän las-
ki mäen liian rohkeasti ja suistui mäen alla olleeseen savimonttuun. Sukset saveentuivat, ja aikaa meni ennen kuin hän pääsi takaisin ladulle. Veli voitti Väinön 20 sekunnilla. Näin Virolahden pojat toivat Suomelle kultaa ja hopeaa.

Eino Tulkki

Hiihtäjä suvusta

Maineikas uurastaja

Viime vuosisadan alkupuolella Kymenlaakso-
laiset hiihtäjät olivat maamme parhaimmista.

Veli Saarinen oli yksi heistä. Hän oli syntynyt

Virolahden Martin-
saarella 16.9.1902. Tämä sijaitsee
tunnetun Pitkän-
paaden saaren
kupeessa. Molemmat
sijaitsevat nyt rau-
hanystävän puolella
Suomenlahdella ja
ovat vain muutamia
kilometrejä Virolah-
den kirkolta itään. Al-
kuaan Veli Saarinen
oli kalastaja muiden
saarten miesten ta-
paa. Kerrotaan hänen

ylävaltion voimakkuuden tulleen soutamises-
ta. Uransa alussa Veli alkoi valmistamaan suk-
sivoiteita. Vähitellen hiihtoharrastus vei hänet
uudelle uralle. Saavutukset hänellä olivat mit-
tavat aina viidenkymmenen kilometrin kultaj-
mitalia myöten. Suomen mestaruuksia hänellä
oli suuri määrä. Vuosia Veli Saarinen toimi
Hiihtoliiton päävalmentajana. Hänen aikanaan
maamme menestys hiihdossa oli huomattava.
Saksalaiset hiihtäjät saivat myös valmennusop-
pia häneltä.

- Virolahtelaisesta kalastajasta
maailman kuuluksi hiihtäjäksi

Valmennettava

Vuonna 1954 olin Veli Saarisen vetämässä
Suomen Hiihtoliiton nuorten valmennusryh-
mässä Vuokatissa. Useamman viikon olim-
me kerrallaan urheiluopistolla kovassa har-
joittelussa. Hänellä oli jo silloin saavakävely
yksi tärkeimmistä osista valmennuksessa.
Veli tarkasti seurasi kuinka ylämäkien nou-
su meiltä sujui ja millä tyylillä sen teimme.
Huomauttamista meistä sai useampi. Sou-

tamaan jouduimme Nuosjärvellä, ja se ei
tahtonut sujua kaikilta laisinkaan. Vaaranky-
län lenkin kävelimme kerran valmennuksen
aikana. Lumen tultua hiihdimme ringissä ur-
heilukenttää ympäri, silloin Veli kumppaneineen
arvosteli hiihtotyyliämme. Useimmalla
oli parannettavaa siinä. Tämä harjoitus fil-
mattiin, ja sitä näytettiin ympäri maata
erilaisissa tilaisuuksissa. Itse en ole sitä kos-
kaan nähnyt, mutta olen kuullut siitä sitäkin
enemmän. Kaksi hiihtäjää katoaa omille tei-
leen kesken harjoituksen. Asuukohan tämä
pariskunta nykyään Kuopiossa?

- Valmentajana Veli Saarinen
oli yksi parhaimmista.

Sukuyhteys

Tehdessäni sukututkimusta esivanhemmistani
löysin useamman yhteyden Pitkänpaaden
sukuihin. Veli Saarinen ja isäni olivat urhei-
luystäviä nuoruudestaan lähtien, mutta kos-
kaan he eivät tienneet olevansa sukulaisia
muutaman sukupolven takaa. Veli Saarisen
isoisä ja isoäitini lidan isoisä olivat pikku-
serkukset eli toiset serkut. Kruununluotseja
ja luotseja oli paljon esi-isissäni. Meri antoi
heille elannon monella tavoin. Nämä Suo-
menlahden saaret olivat monen tunnetun
henkilön lomanvietto kohteita ennen sotia.
Nyt tähän kauniiseen saareen en voi mennä
astelemaan samoja polkuja, niin kuin esivan-
hempani tekivät aikoinaan. Ehkä tulevaisuu-
dessa siihenkin on mahdollisuus? Onko ur-
heilugeeni perinnöllinen? Yleensä samoista
suvuista kumpuaa urheilijoita eri lajeihin.

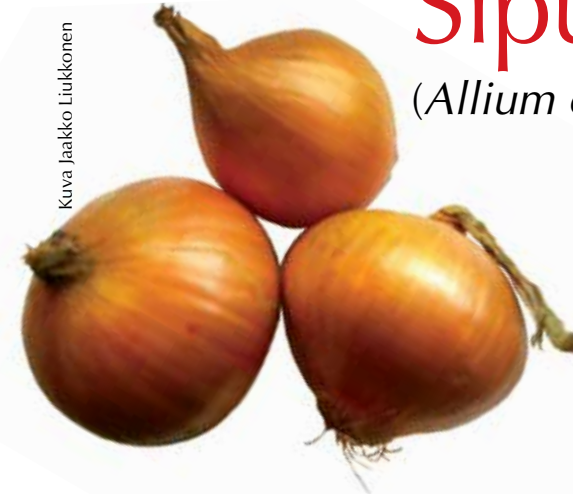
- Se on sukuvika,
jos suksi ei luista.

Reetta Väänänen

KASVIT MUUTTIVAT MAAILMAA

Sipuli (Allium cepa)

Kuva Jaakko Liukkonen

Ruohosipuli
eli ruoholaukka.

Sipuleita käytetään ravintokasveina, kaup-
pakasveina ja lääkekasveina. Ne ovat
levinneet kaikkialle maailmaan, eikä ni-
iden alkuperäalueita enää tiedetä. Herneen,
purjosipulin ja lehtisalaatin ohella sipuli on
maailman vanhimpia viljelykasveja. Se tun-
nettiin Lounais-Aasiassa jo ehkä 5 000 vuot-
ta sitten. Arvellaan, että purjosipuli saattaa
olla muita sipuleita vanhempi viljelykasvi.
Se mainitaan 4 000 vuotta vanhassa babylo-
nialaisessa savitaulussa lammas-purjosipuli-
padan valmistusohjeessa. Aikanaan Kheop-
sin suurta pyramidia rakentaneet työläiset
söivät sipulia, valkosipulia ja purjosipulia.
Eräs egyptiläinen muumio haudattiin sipuli
käsissään. Egyptissä toimi ehkä jopa sipulia
palvonut lahko. Sipuli oli osa kreikkalaisten
ja roomalaisten ruokavaliota. He olivat var-
sinkin valkosipulin suurkuluttajia. **Horatius**
tosin halveksi valkosipulia ja oli sitä mieltä,
että sen haju oli sivistymättömyyden merkki.
Samoin tuntuivat jotkut hienonemat tänäkin
päivänä ajattelevan.

Arabialaisen legendan mukaan valkosipuli
syntyi paholaisen lähdettyä paratiisista,
jolloin vasemman jalan jälkeen kasvoi valko-
sipuli ja oikean jalan jälkeen sipuli.

1700-luvun puolivälissä kasvien nimissä
vallitsi kasvitieteellinen kaaos. Niiden seka-

sortoiseen nimien maailmaan tuli hieman
järjestystä, kun **Carl von Linné** jakoi liljakas-
vien (Liliceae) heimoon sijoittamansa sipu-
lit (Allium) lajeihin. Nykyisin sipulit luetaan

Valkosipulin poimija. Kuva teoksesta "Terveel-
linen tasapaino" (Tacuinum Sanitatis, 1531).
Se oli terveellisen elämän opas, johon kuului
erilaisten kasvien ja ravintoaineiden hyötyjen
ja haittojen luettelo.

kuuluviiksi narsissikasvien heimoon. Sipulilajeja ja lajikeryhmiä on niin paljon, että tavallisen sipulinsyöjän mielestä kaaos tuntuu sittenkin edelleen jatkuvan.

Sipulit eli laukat on narsissikasvien heimon suku. Siihen kuuluu noin 1 250 lajia. Tavallisimman sipulin (*Allium cepa*) lajikeryhmiä ovat: keltasipuli eli ruokasipuli, punasipuli, ryväsipuli, salottisipuli, hillosipuli, hopeasipuli, jättisipuli, ilmasipuli ja vihersipuli. Muita suosittuja sipuleita ovat: purjosipuli (*Allium ampeloprasum*), valkosipuli (*A. sativum*) ja ruhosipuli eli ruoholaukka (*A. schoenóprasum*). Näiden lisäksi on olemassa suuri joukko sipuleita eli laukkoja, joista osaa kasvatetaan myös koristekasveina.

Sekä sipulilla että valkosipulilla on uskottu olevan mystisiä ominaisuuksia. Valkosipuli

Kuva Jaakko Liukkonen

Valkosipuli voi olla kuoreltaan punertava.

torjui vampyyreja, kun taas sipuli, vasemalla kyljellä kannettuna, piti taudit loitolla. Sipulin polttaminen tullessa karkotti huonon onnen, ja pelkkä sipulista uneksuminen toi hyvää onnea.

Sipuleilla on aina uskottu olevan myös parantavia vaikutuksia. Sipulien käyttö lääkkeenä perustuu osittain niiden bakteereita, viruksia ja sieniä torjuvaan vaikutukseen. Kaikki sipulit ovat flavonoidien lähteitä. Flavonoidit ovat antioksidantteja, jotka ehkäisevät mm. sydän- ja verisuonitautien sekä syövän syntyä.

Sipuleista lääkinällisimpänä ja voimakkaimpana pidetään valkosipulia. Se tuntuu olevan lääke lähes kaikkiin vaivoihin. Valkosipulilla on ilmeisesti kehon puolustusmekanismia stimuloiva vaikutus, sillä se lisää mm. valkosolujen tuotantoa veressä. Sen sanotaan olevan erinomaista sydän- ja verisuonitauksissa, verisuonten kalkkeutumisen sekä korkean verenpaineen ehkäisyssä. Se laajentaa verisuonia, rentouttaa sydäntä ja hidastaa sen lyöntinopeutta, ohentaa verta ja ehkäisee sydänkohtauksia. Valkosipuli parantaa ääreisverenkiertoa, edistää aivojen verenkiertoa ja hapensaantia, hillitsee ikään liittyviä verisuonimuutoksia sekä saattaa parantaa verenkiertovaivoista johtuvaa muistin

Kuva Jaakko Liukkonen

Kevätsipuli.

huononemista. Se pitää aisoissa myös veren korkeaa kolesterolia.

Valkosipuli on limaa irrottavaa ja se helpottaa astman, heinänuhan ja muiden allergioiden oireita. Se ehkäisee ja helpottaa kurkkutulehduksia, yskää ja vilustumista sekä lyhentää flunssan kestoa. Se parantaa myös maksan ja sapen toimintaa sekä ehkäisee syöpää paremmin kuin muut sipulit. Se tehoaa myös ruuansulatushäiriöihin ja ilmavai-voihin. Pitkäaikaisina kuureina valkosipulin uskotaan parantavan myös henkistä terveyttä. Se saattaa lievittää masennusta, stressiä, hermostuneisuutta sekä auttaa väsymykseen ja keskittymisvaikeuksiin.

Mikäli et löytänyt yllä olevasta omaa vai-vaasi, voit olla melko varma, että valkosipu-lista löytyy apu myös siihen. Vanhojen ohjeiden mukaan alkoholiin uutettu valkosipuli on kaikkein tehokkainta.

Mutta ennen kaikkea sipulit ovat herkullisen maukasta syötävää.

Jaakko Liukkonen

Lähteet:

Bill Laws: 50 kasvia jotka muuttivat maailmaa. Kustantaja: Moreeni. Painettu Kiinassa 2012.

Toivo Rautavaara: Mihin kasvimme kelpaavat. 6. painos. WSOY, Juva 1978.

Carl von Linné

Carl von Linné (Linnaeus) oli ruotsalaisen papin poika, joka syntyi ja kasvoi syrjäisellä maaseudulla. Isältään hän peri kiinnostuksen kasvitieteeseen. Linnaeus opiskeli ensin teologiaa, mutta siirtyi pian lääketieteeseen. Hän opiskeli Lundin ja Uppsalan yliopistoissa. 23-vuotiaana hän alkoi Upsalassa valmistella käsikirjotusta, josta syntyi teos *Fundamenta Botanica* (Kasvitieteen perusteet). Vuonna 1732 tiedeakatemia lähetti hänet tutkimusmatkalle Lappiin. Matkan tuloksena syntyi teos *Flora Lapponica* (1737).

Tutkimusmatkansa jälkeen hän siirtyi Alankomaihin, missä julkaisi vuonna 1735 teoksen *Systema Naturae*. Se loi pohjan nykymuotoiselle systemaattiselle luokittelulle. Linnaeus palasi vuonna 1738 Ruotsiin harjoittamaan lääkärin ammattia ja meni seuraava vuonna naimisiin Sara Lisa Moraeen kanssa. Vuonna 1741 hänet nimitettiin Uppsalan yliopistoon lääketieteen professoriksi, mutta hän vaihtoi pian viran kasvitieteen professuuriin. Saadessaan aatelistarvon hän otti nimekseen von Linné.

Teoreettiset ideansa Linné kiteytti teoksessaan *Philosophia Botanica* (1751). Linnén merkittävin saavutus oli tieteellisen taksonomian kehittäminen. Tavoite luokitella kaikki kasvit, eläimet ja kivet sekä antaa niille yleis-pätevät nimet oli omana aikanaan mullistava.

Linné luokitteli kaikki 5 600 tunnettua kasvia ja antoi kullekin kaksiosaisen latinankielisen nimen. Kasvit jaettiin heteiden ja emien määrän ja sijainnin mukaan 24 luokkaan, heimoihin, sukuihin, lajeihin ja alalajeihin.

Tätä jaottelua sanottiin "seksuaaliseksi järjestelmäksi". Aikalaiset paheksuivat tällaista "rivoa ja rietasta" luokittelua, mutta "inhasta siveettömyydestään" huolimatta järjestelmä hyväksyttiin kaikkialla. Vaikka Linnén "seksuaalinen järjestelmä" on aikoja sitten poistunut modernimpien ja luonnonmukaisempien luokittelujen tieltä, on Linnén lokeroinnin periaate, joskin monin tavoin täydennettynä, yhä biologisen systematiikan kulmakivi. – JVL

Kylän ensimmäinen radio

Silloin oli vuosi 1926 – tai oikeastaan vuodenvaihte 1927. Koulullamme oli jokin yhteistilaisuus, ja luokat olivat kylän väkeä tulvillaan. Sen kun niitä siellä oli. Kirkonkylästä oli pappi ja lukkari, ja hyörinää oli meidän asunnon ja luokkien välillä niin, että pikkupojan maailma oli sillä hetkellä tapahtumista pullollaan.

Kaiken kukkuraksi isän työhuoneen nurkaan ja pöydälle oli kesken juhlien tuotu ihmeellistä tavaraa Mikkelistä asti. ”Luukkonen, Mikkeli” luki ison puisen pitkulaisten laatikon kyljessä. Samalla puolella laatikkoa oli kolme teevadin kokoista pyörää, joissa oli paljon numeroita, erilaisia pienempiä nippelitä ja reikiä. Laatikko oli etusivultaan musta ja kiiltävä ja haisi samanlaiselle kuin joulupukin viime jouluna tuoma punainen kuorma-auto. Sen lisäksi siellä oli erillään metallinen iso musta ja käyrä torvi, ja tavaraa, jollaista ei oltu ennen nähty.

Juhlat loppuivat luokassa, ja väki häipyi ulos illan pimeyteen, mistä se oli tullutkin. Ja sitten alkoi touhu sisällä konttorikamarissa. Siellä touhusivat isä ja se vieras mies, Luukkonen.

Salin ulkoseinään porattiin reikä seinäkairalla ja sinne pujotettiin kirkkaan näköistä

kuparijohtoa. Ulkona se Luukkonen laitteli pimeässä pystyyn kahta sinne tuotua jatkettua pitkää riukua – parinkymmenen metrin päähän toisistaan. Väliin se pisti vihreitä posliinin palasia. Riu'ut oli tuettu ja kaivettu maahan, että pysyisivät pystyssä. Toista johtoa kaivettiin ja peitettiin maahan. Se oli niin uutta ja kiinnostavaa touhua, ettei tiennyt, olisiko pitänyt olla ulkona pimeässä vai sisällä tapahtumia seuraamassa. Sitten Luukkonen tuli vihdoinkin sisään. Se iso laatikko, metrin pituinen ja muuten 35 senttiä kanttiinsa, nostettiin pienelle nurkkapöydälle. Laatikon päällä oli avautuva kansi, sisällä kaiken-

Kansakoulun opettaja August Tulkki.

Kuva Jukka T. Tulkin arkisto

Paljakan koulun portailla, edessä (August ja Saima Tulkin) lapset Aapo, Eila ja Ahti Tulkki.

Kuva Jukka T. Tulkin arkisto

näköistä lamppua, hyrrää ja kela, johtoja ylt'ymperiinsä. Toisessa päässä oli lokero, jonne Luukkonen pani sen patterin ja toisessa päässä samanlainen, johon pantiin akkumalaattori. Ja laatikon päälle pantiin se iso musta käyrä torvi.

Laitte muutti koko salin tunnelman. Saliin oli meidän kodin juhmallisin paikka. Siellä oli yhdessä nurkassa komea kaakeliuuni ja keskellä huonetta, suuren maton päällä, iso ruokapöytä tuoleineen. Siellä oli iso senkki peileineen yhdellä seinustalla, äidin perintöharmooni nurkassa ja pari pientä puista ”Muuramen” nojatuolia toisessa. Se oli meidän kodin juhlien tapahtumapaikka. Nyt siellä nurkassa oli se uusi salaperäinen vehje. Isä ja Luukkonen vääntelivät nappuloita ja minä olin varmuuden vuoksi mennyt ruokapöydän alle. Sieltä oli hyvä seurata mitä tapahtuisi.

Ilta kului. Muut olivat menneet jo nuk-

kumaan. Miehet ahersivat edelleen, ja minä siellä pöydän alla lymyilin kuin vahtikoira ikään. Yht' äkkiä se torvi päästi karmean vin-kaisun. Sitten kuului tuhinaa ja rätinää. Taas uikutusta ja sitten ei mitään. Molemmat miehet säntäsivät välillä ulos vetelemään siellä olevista piuhoista. Minä olin siellä pöydän alla ja melkein nukahtamaisillani, kun se tapahtui.

Salin täytti mahtava soitto. Sellaista en ollut koskaan ennen kuullut. Koko musta torvi tuntui olevan musiikkia täynnä – kaunistaja taivaallista. Minä pelästyin aluksi valtavasti – olinhan siellä silloin yksin. Painoin kädet korvilleni ja milteipä itkin. Sitten tulivat isä ja Luukkonen, ja muistanpa miltä heidän naamansa näyttivät.

Soitto herätti koko perheen. Sali oli täynnä kuulijoita. Sitten soitto loppui ja tilalle tuli kovääninen mies, joka kertoi, mitä oli soitettu. Sitten se puhui ruottia ja lopuksi toi-

votti hyvää yötä. Me sanottiin sille kanssa yhteen ääneen hyvää yötä. Se oli sellainen tapahtuma, jota ei ymmärretty alkuunkaan. Viesti uudesta maailmasta, joka sillä hetkellä hipaisi syrjäistä maailmankolkkaa.

Siitä se sitten alkoi. Se oli hyvin käsin tehty radiovastaanotin – Mikkeliässä Luukosen valmistama. Sen äänentoisto oli parhaimmillaan varmaan nykyaikaisten vehkeitten veroista, ja se palveli uskollisesti aina siihen saakka, kunnes kylään tuli sähkö vuonna 1947.

Se oli koko Jaalan ensimmäisiä radiovastaanottimia. Todellinen mediaväline, jota tultiin kuuntelemaan pitkien matkojen päästä.

Varsinkin juhlapyyhinä – jouluna, pitkänä-perjantaina ja pääsiäisenä – kävi usein niin, että meille yht'äkkiä alkoi kertyä kyläläisiä jumalanpalveluksia kuuntelemaan. Jouluna saattoi jo ennen aamukuutta kuulua ulkoa kolinaa ja sisään työntäytyi talviturkkeihin pukeutuneita sukulaisia tai naapureita. Hyvää joulua toivotettuaan he enempiä siekailematta hakeutuivat saliin joulukirkkoon, joka sitten täyttyi viimeistä tuolia myöten. Tämä oli huomattavasti vaivattomampi tapa tulla joulukirkkoon kuin kolmenkymmenen lumisen kilometrin rekimatkan päässä oleva Jaalan kirkon vaihtoehto. Vähän kai äiti tuskasteli aikaisia vieraita ja kahvinkeittovollisuuksia, mutta sellaista silloin sattui ja tapautui.

Joskus jännitys nousi huippuunsa, kun radio vain vikisi ja rätsi ja ääni häipyi eeteriin. Saattoi käydä niin, että vanha Mäen vaari manasi koko keksinnön ja lähti kesken kaiken kiukuspäissään kotiinsa. Yleensä ne juhlat onnistuivat, saarna kuunneltiin ja virret veisattiin. Ja minusta tuntui, että vanhempani olivat ylpeitä omistaessaan sellaisen huippukeksinnön. Se radio toimi omalla tavallaan myös hengellisenä herättäjänä. Joku tunnettu saarnamies, sellaiset olivat tulleet ajan mittaan tunnetuiksi, saattoi saarnallaan aikaansaada voimakkaita uskon reaktioita.

Kun höyrylaiva ”Kurun” onnettomuuden uhreja siunattiin, oli tilaisuus kerännyt jäl-

leen täyden salin tapahtumaa seuraamaan. Tunnelma oli niin aito, että en usko paikan päälläkään sen olleen sitä hartaamman. ”Sun haltuus rakas Isäni” soi vieläkin korvisani sitä tilaisuutta muistellessani.

Joskus myöhemmin taas saattoi käydä niin, että isä, joka alkoi jo kyllästyä näihin kotikirkkoihin, meni ja otti nokkaunet maakuukamarissa sillä aikaa, kun salin puolella kyynelehdittiin.

Kun radiosta luettiin kehoitus olla häiritsemästä seinän takana olevaa rauhaa rakastavaa naapuria, joka ei siedä ylimääräistä radioääntä, oli isä ratkaissut osaltaan asian niin, että hän avasi ikkunan, nosti sen mustan suuren torven ikkunalle ja pani radion soimaan niin kovalle, että varmaan koko kylä lähetyksen kuuli. Näin varsinkin silloin, kun sieltä tuli jokin torvisoittokonsertti tai sitten presidentin tai Mannerheimin puhe.

Lasten tunnit olivat meille korvaamattoman tärkeitä. Vähitellen koko kylän kakrut liimautuivat sen suuren torven ympärille joka torstai. Siinä oli joukossa sellaisia nappuloita, etteivät ne paljoa käsittäneet mitä sieltä kuului. Pääasia, että kaikilla oli hauskaa. Pisteinä i:n päällä oli tarina, jossa radion kuuluttaja oli unohtanut sulkea mikrofonin ja tokaissut syvällä rintaaäänellä nyt lähtevänsä pissalle. Tämä tarina sai myöhemmin hyvän jatkon, kun naapurin pikkuveikko kertoi kavereilleen: ”Nyt Malkuttetä lähtee patkalle”.

Aapo Tulkin (1921-2011) muistelmia – Kun Paljakan koulun taloomme tuli kylän ensimmäinen radio. Aapon kirjoituksista toimittanut poikansa Jukka T. Tulkki.

Aapo Tulkin

VANHOJA VALOKUVIA

Kuva Ritva Kivelän arkistosta

Yläpihlajan kylän kiertokoululaisia vuonna 1911 tai 1912

Opettaja, luultavasti Ida Tiensuu. Oppilaat, ylin rivi vasemmalta: Otto Jähi, Eino Erikinpoika Tulkki, Niilo Tulkki, Ilmari Liikkanen, Matti Kivelä, Toivo Tulkki, Yrjö Seppälä, Einari Mässeli ja Viljo Tulkki. Toinen rivi: Saimi Liikkanen, Aune Seppälä, Alma Heijari (Kölppö), Ediita Vuorimaa, Väinö Typpö, Väinö Liikkanen, joku Jähin pojista, ehkä Martti Jähi, ja Toivo Seppälä. Kolmas rivi: Lempi Tulkki, Aino Kivelä, Elin Malmi, Aili Kormu, Hilma Nopanen, Martta Haaja, Elsa Jähi, Hilma Typpö ja Elviira Malmi. Alarivi: ehkä Eino Kivelä, Erkki Tulkki, Erkki Haaja, Uuno Ripatti, Eino Piispa, Erkki Liikkanen, Toivo Kepuri, Paavo Jähi ja Matti Mässeli.

Kuva Ritva Kivelän arkistosta

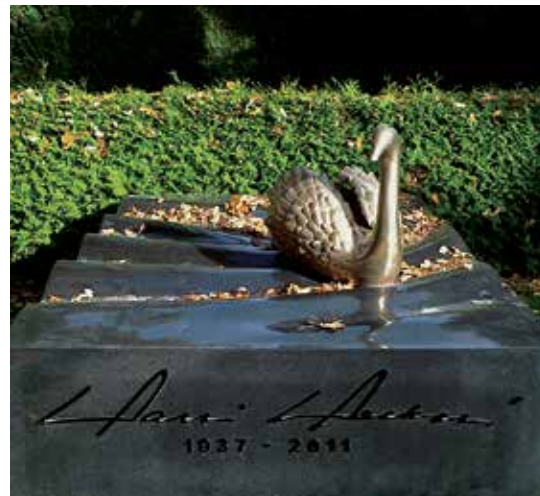
Pihlajan nuoria 1920- tai 1930-luvulla. Oikealla Martti Kivelä, syntynyt 1910.

Veden muisti

niemen hautausmaalle. Heti saavuttuamme Hietaniemenkadun puoleisesta pääportista sisään huomasimme vasemmalla puolella kauniin pronssisen joutsenen, jota aikaisemmin emme olleet siinä paikassa nähneetkään. Hetken kelasin mielessäni, että mikä hän tuo on, kunnes muistin, että kyseessä on **Harri Holkerin** hautamuistomerkkiin kuuluva yksityiskohta, veden päällä lipuva joutsen. Siispä suunnistimme muistomerkille tarkastelemaan sitä lähemmin.

Teos on tavattoman vaikuttava ja kaunis. Sen suunnittelun ja toteutuksen rahoitukseen on osallistunut myös Suomen Pankki. Kuulostaa ehkä kliseiseltä, mutta missään en ole vielä nähnyt onnistuneempaa hautamuistomerkkiä. En ole tosin kolunnut kovin monia hautausmaita, kun ne eivät varsinaisesti sisällä matkakohteidemme ohjelmaan, paitsi Kuubassa, jossa olemme vierailleet Kolumbusuksen hautausmaalla Havannassa ja Santa Ifigenian hautausmaalla Santiago de Cubassa. Nämä kumpikin ovat tietenkin täynnä

Jokin radiossa kuultu musiikkikappale saattaa herättää hyvin paljon erilaisia muistoja ja saada ajatukset liikkeelle. Kahdenkymmenen minuutin automatkan aikana voi nähdä aamuvirkun mummelin punaisessa sadetakissaan, saappaissaan ja Siwan muovipussi kädessään tepastelevan aamu-usvaisessa metsässä sieniä keräämässä, Norwegian Air Shuttlen lentokoneen reippaassa nousukidossa pujahtavan syksyiseen pilveen matkalla johonkin ja kuulla Mario Lanzaa laulamassa radiossa korkealta ja kovaa "Be my love". Jokaisessa hetkessä tapahtuu yllättävän paljon. Näistä hetkistä koostuu elämä.

Sunnuntai 7.10.2012 jäi erityisellä tavalla mieleen. Ehkäpä ei pelkästään sen vuoksi, että päivän sää oli yllättävän kaunis ja kuullakkaan syksyinen. Oikein hyvä sää alkaville silakkamarkkinoille, joille **Riitan** ja **Timon** kanssa meninkin. Koska edellisestä käynnistä vanhempiemme haudoilla Pirkkolassa ja Hietaniemessä oli kulunut jo joltinenkin tovi, ajattelimme kauniin sunnuntaipäivän ohjelmaan ottaa myös jokasyksyisen haudoilla käynnin.

Pirkkolasta menimme Kauppatorille silakkamarkkinoille ja sieltä jatkoimme Hieta-

Kuvat Jaakko Liukkonen

toinen toistaan vaikuttavampia hautamonumentteja. Silti mikään siellä näkemäni ei ole sillä lailla säväyttänyt kuin mainittu Harri Holkerin muistomerkki.

Veden muisti -nimisen teoksen on suunnitellut kuvanveistäjä, taiteilijaprofessori **Pekka Jylhä**. Teoksen materiaalina on käytetty pronssia ja Varpaisjärven mustaa graniittia. Muistomerkkin pitkällä sivulla on valtioneuvoksen nimi hänen omalla käsialallaan kirjoitettuna. Sen on moni meistä nähnyt käytössämme olleissa markkaseteleissä. Tekstit (nimi, syntymä- ja kuolinvuosi) ovat mustaksi maalattua terästä. Pronssinen joutsen lipuu muistomerkkin päällä mustilla aalloilla. Joutsen Suomen kansallislintuna sopii erittäin hyvin isänmaallisen Holkerin muistomerkkin yhteyteen. Se symbolisoi ihmisen pyrkimystä eteenpäin elämässä. Holkeri oli Suomessa yli puoluerajojen arvostettu poliitikko ja kansallinen eheyttäjä sekä kansainvälisesti arvostettu konservatiivi ja rauhanneuvottelija.

Henkilökohtaisesti tapasin Holkerin yhden kerran. Se tapahtui vuonna 1978 Suomen Pankin Ulkomaisten pääomaliikkeiden

osastolla, kun hän uutena johtokunnan jäsenenä kiersi oman toimialueensa osastoilla ja keskusteli näiden henkilökuntaan kuuluvien kanssa. Siinä pari sanaa hänen kanssaan vaihdoinkin ja kerroin Finnairin toimitusluotoista. Hän vaikutti hyvin sympaattiselta ihmiseltä ja aidosti kiinnostuneelta pankin asioista.

Harri Holkeri haudattiin valtiollisin menoin lauantaina 27. elokuuta 2011. Samana päivänä olivat tyttäremme **Pian** häät. *Veden muisti* -muistomerkki paljastettiin keskiviikkona 19.9.2012 Hietaniemen hautausmaalla. 19.9. oli myös molempien appivanhempieni syntymäpäivä.

Juhani Tulkki
9.10.2012

Pekanniemen miehistöä teltan edessä talvella 1942.

Pekka Tulkki (1919–2008) suoritti asevelvollisuutensa vuosina 1938–1939. Hän oli talvisodan Pukkion saarella Virolahden edustalla. Jatkosodan alkaessa hänet komennettiin Ulkotammioon, josta hän sai 10.12.1940 siirron Äänisen rannikkoprikaatiin. Hän sai komennuksen Reskan kylään Äänisen rannalle kohtaan, jossa järvi on kapeimmillaan. Sinne muodostettiin tulenjohtue hänen johdettavakseen. Se sijoitettiin Lindeman kylään parinkymmenen kilometrin päähän Reskasta. Tässä julkaistava teksti on katkelma Pekka Tulkin sukuseuralle luovuttamista Sotilasmuistoista.

Yöllinen taistelu 17.1.1943

Yö oli pimeä ja lumisateinen. Hieman puolenyön jälkeen tuli esikunnasta puhelu, missä humalainen adjutantti puhui sekavia, minkä vuoksi jäin kuulolle. Vähän tämän jälkeen vartiomies tuli ilmoittamaan, että Lindeman kylän suunnalta kuuluu ammuntaa, Lindeman on usean kilometrin päässä, joten en vielä tehnyt mitään päätöksiä. Kohta sama mies tuli uudelleen ilmoittamaan, nyt kiivaasta amunnasta Lindeman

kylässä. Tämän jälkeen määräsin taisteluhälytyksen ja läksin itse ulos.

Kohta ulos mentyäni alkoi patterillakin ammunta ja miehistöä tuli ulos majoitusrakennuksesta onneksi pukeutuneina ja aseet mukanaan. Vihollinen oli ampunut kivääriltä rakennuksen ikkunoita kohti, ja siksi miehet tulivat ulos pienessä paniikissa. Sain heidät kuitenkin pysähtymään ketjuun ympärilleni. Ilmeisesti sen vuoksi, että olin ko-

väänisesti käskennyt miehiäni aseisiin, eräs vihollisista, jotka olivat päässeet meidän tykkiasemaan, alkoi ampu minua kohti. Minulla oli ns. Ukkomauser-pistooli, missä oli puinen kotelo tuppena, ja se asetettiin pistooliin peräksi. Puolestani ammuin tällä aseella ampujaani kohti. Hänen päänsä näkyi tykkimontun reunalla. Näkyvyyttä lisäsi se, että majoitusrakennus oli syttynyt palamaan. En kuitenkaan osunut ja pian tuli toinen laukaus minua kohti.

Kun sekään ei osunut, ammuin puolestani toisen kudin osumatta. Vihollisen kolmas laukaus kimmahti yläpuolellani olevasta rautalankaisesta pylvään tukilangasta.

Tällöin muistin väläyksenomaisesti, että pimeässä aina ammutaan liian ylös ja tähtäsin seuraavan laukauksen huomattavasti alemmaksi. Nyt ukko hävisi penkalta. Minä puolestani nousin ja menin toiselle tykil- le, mikä ladattiin ja ammuttiin ryssiä kohti. Silloin kävi sellainen harvinainen tapaus, että tykin putki ei palautunutkaan ampumasetoon. Pakkasessa oli sylinterissä oleva

Pekka Tulkki Pekanniemen tj-tornissa.

Lauri Kattelus ja Pekka Tulkki Tumkagha-saarella.

neste jäänyt. Nyt todettiin, että vihollinen oli ryhtynyt vetäytymään, jolloin palasin sille tykille, missä äsken oli ampujani nyt kuolleen. Ammuimme tällä tykillä vetäytyviä vihollisia jälle, missä ne olivat myös Majakkaniemen patterin tulitettavina.

Verijalkia jäällä näkyi seuraavana aamuna, mutta ei kaatuneita vihollisia. Kun tämän kahakan jälkeen pääsin puhelimeen keskusteluun, totesin, että esikunnan adjutantti oli aivan humalassa. Hiljalleen rupesi selviämään tapauksen kulku. Vihollinen oli päässyt esteittemme välissä olevasta kulkuaukosta aivan vartiopisteen edestä patterialueelle, ja olivat ensiksi heittäneet käsikranaatin sotilaskotiparakin katolle ja käyneet parakissa, mistä onneksi siellä asuneet muonituslotta ja sotilaskotisar olivat lomalla ja parakki oli tyhjä.

Miehistö oli herännyt käsikranaatin pamaukseen, ja ulos tulleet kersantti Karlsson ja alikersantti Vaarankorpi olivat kumpikin ampuneet yhden vihollisen, jotka olivat tulossa kohti majoitusrakennusta. Tämän jälkeen yksi naapurin mies oli yrittänyt hakea talon seinustalta pulkkaa ilmeisesti kaatuneiden kuljettamista varten, mutta

Karlsson oli ampunut hänet siihen. Neljäs kaatunut oli sitten ampumani, joka luultavasti oli joukon johtajia, koska hänellä oli varusteissaan karttalaukku ja kompassi.

Selvisi myös, että keskuslotat olivat olleet melkein taistelun keskipisteessä korsusaan ja yhteydet olivat toimineet koko ajan. Huvittaviakin asioita selvisi. Vääpeli Pekkanen joutui viholliset nähtyään vetäytymään lumeen matalaksi ja oli siinä taistelun väli-maastossa ammunnan ajan. Alikersantti Tilli oli saanut suket jalkaansa ja hiihtäessään kohti hälyytyspaikkaansa joutui vastatusten venäläisten kanssa, minkä jälkeen hänen suksenlatunsa kaartoi pois patterialueelta kohti Reskan kylää.

Majoitusrakennus oli syttynyt venäläisten ampumista valojouvaluodeista, mitkä osuessaan kuivumassa olleisiin jalkarätteihin sytyttivät palon. Talo paloi perustuksiaan myöten.

Ilmeteltiin toisen tykin nesteen jäätymistä, sillä vain pari viikkoa aikaisemmin tykkimestari Ratia oli käynyt huoltamassa juuri tämän tykin. Pääteltiin, että viinalle perso mestari oli käyttänyt sylinterinesteen spriitä omasta mielestään parempaan tarkoitukseen. Tästäkin asiasta oli kovat kuulustelut.

Myöhemmin olen saanut käsiini ja luke-
nut venäläisen Dimitri Gusarovin
kirjan Partisaanimusiikkia, mikä kertoo perusteellisesti tämän partisaaniretken vaiheet. Monisatamiehisen partisaanijoukon koulutus oli tapahtunut Puutoisin kylässä Äänisen itärannalla monia kymmeniä kilometrejä etelämpänä vastapäätä meitä olevia alueita. Koulutus oli ollut perusteellista, ja joukko oli iältään vähän yli kaksikymmenvuotiaita. Päämääränä oli alun perin Lindeman kylän hävittäminen ja siinä ohessa Pekanniemen tukikohdan tuhoaminen. Kolmannen osaston oli hävitettävä Majakkaniemen tukikoh-
ta ja erikoisesti siellä oleva valonheitin. Valmistelut suoritettiin mahdollisimman salassa suomalaisilta.

Niinpä osastosiirto hyökkäysalueelle suoritettiin hiihtämällä kilometrien päässä Äänisen rannasta, ja siirto päättyi Tumban kylään. Tämän kirjan kirjoittaja oli joukon musiikkimies ja haitarinsoitaja osaston viihdytysil-
loissa. Partisaaniosaston johtaja oli nimel-

tään Lopatkin, minkä lisäksi Pekanniemeen ja Majakkaniemeen hyökkäävillä oli omat johtajat. Kaikkiaan tämä partisaaniosasto käsitti 273 miestä. Meitä vastaan hyökänneen osaston johtaja oli Samsonov. Hänestä kirjoittaja ei mainitse mitään retken loppuvaiheita selostaessaan, kuten ei myöskään patterille jääneestä neljästä kaatuneesta.

Saattoi olla, että ampumani vihollinen oli juuri tämä Samsonov, sillä hänellä oli karttalaukku ym. johtajalle kuuluvaa varustusta. Hänellä oli myös Suomi-konepistooli, missä oli jonkun suomalaisen joukko-osaston nimellä varustettu hopealaatta tukin kupeessa. Ase on ollut palkintona jossakin suomalaisessa yksikössä, joutunut sen jälkeen sotasaaliiksi venäläisille ja nyt sitten palasi takaisin suomalaisten käsiin. Samsonov oli suunnistanut väärin. Joutui raskaalle patterille, vaikka tavoitteena oli majakkaniemen valonheittimen tuhoaminen.

Partisaaniosasto oli 15.1. hiihtänyt parin kilometrin päähän Suomen puoleisesta ran-

Pekka Tulkki ja Väinö Roni Lindeman asuintalon edustalla. Pekka on lähdössä hiihtokilpailuihin Äänislinnaan.

Patterin miehistökämpä ja sen asukkaat muutamaa päivää ennen patterilla ollutta kahakkaa ja kämpän tuhoutumista palossa.

Tämnäköistä jälkeä taistelun jälkeisenä aamuna. Sisältä ei saatu juuri mitään pelastettua. Vihollisen valojouvaluodit sytyttivät poikien kuivumassa olevat jalkarätiä siitä palo levisi koko rakennukseen. Palon loisteessa käytiin sitten tulitaistelu naapurin partion kanssa ja siinä neljä vihollista menetti henkensä. Meille tuli vain aineellisia tappioita.

nasta, minkä jälkeen pioneerien oli raivattava rannan miinakenttään riittävän suuri aukko. Yhteys pioneereihin oli kuitenkin katkenut ja joukko palasi takaisin Tumban kylään. Suomalaiset olivat huomanneet miinoituksen purkamisen, mutta sitä ei jostakin syystä ehditty korjata, mistä johtui, että naapurit pääsivät siitä läpi. Arveltiin, että naapurin pioneerit tulivat rantaan käsivarret paljaana ja pitivät näitä paljaita käsivarsia edessään tunnistuen tällä tavalla miinalangat.

Lindeman kylä tuhoutui kokonaan käy-

dyssä kahakassa, ja siellä olleesta jalkaväki-osastosta kaatui muutama mies. Suurinta tuhoa kylässä aiheutti suomalaisten jäämiina- eli arsapullovastaston räjähtäminen. Varasto oli suuri. Se käsitti 27 laatikollista arsapulloja, joilla räjäytettiin jäähän raitoja ylipääsyn estämiseksi.

Tragikoomista oli Reskan esikunnan vastaisku Lindemaan. Humalaisten upseerien johdolla lähdettiin urheasti hevosen kyydillä vajaan kahdenkymmenen miehen voimin hyökkäykseen sillä seurauksella, että menetyksiä oli yksi hevonen ja kaksi haavoittunutta, tuloksia ei mitään.

Minun patterillani ainoa menetys oli majoitusrakennuksen ja siellä olevien miesten varusteiden ja omaisuuden tuhoutuminen. Parissa päivässä saatiin majoitus kuntoon pahvitelttoihin. Ensimmäisen yön miehistö taisi majoilla korsuissa, joissa oli varmasti ahdasta.

Sen lisäksi, että minua kuulusteltiin tykin reistaamisesta, vielä kovemmat kuulustelut tulivat siitä, etten ollut reagoinnut esikunnan hälytykseen, mitä en todellisuudessa ollut saanutkaan. Olin siihen aikaan nyt ajatellen erittäin hölmö kun en sanallakaan maininnut siitä, että esikunta oli juovuksissa. Pysyin vain kannassani, etten ollut saanut hälytystä. Se oli osaltani aika raskasta aikaa, sillä eri kuulustelijoita rannikkotykistön eri portailta kävi luonani. Lopulta kävi niin, että minua rangaistiin huomautuksella, mitä en kylläkään ole nähnyt missään papereissa ja sen päälle minulle myönnettiin kolmannen luokan vapaudenristi.

Kaatuneet neljä vihollista haudattiin patterin alueelle sen yhteen nurkkaan.

Teksti ja kuvat
Pekka Tulkki

Ammuttiin alas vahingossa

Kuva Jaakko Liukkonen

Utissa muistomerkkinä ollut kone Messerschmitt MT 507. Se on samankaltainen kuin kone, jolla Lauri Nissinen lensi pudottaessaan saksalaisen tiedustelukoneen. Kuva on otettu Utissa kesällä 1967.

sua jatkanut Nissinen ei viestiä kuullut. Hän kuunteli maaradioasemaa saadakseen uusia tietoja viholliskoneesta.

Seiskarin yllä saksalainen tiedustelukone oli kaksi tuntia myöhässä. Seiskarin ilmatorjunta ampui sitä, mutta huonoin tuloksin. Kone suuntasi kulkunsa pohjoisluoteeseen. Saksalaiskone havaitsi alapuoleltaan venäläishävittäjiä, jotka olivat matkalla länteen. Välttääkseen havaitut hävittäjät paluumatkaltaan suuntasi Junkers lentonsa, alkuperäisestä lentosuunnitelmasta poiketen, pohjoiseen kohti Suomen rannikkoa.

Kello 16.07 Junkersin radisti havaitsi hävittäjän koneen takana sekä toisenkin hävittäjän kauempana. Se joutui venäläisen hävittäjän tulituksen kohteeksi, ja Junkersin ohjaaja teki väistöliikkeen oikealle. Sen jälkeen

Kuva Raija Heikkilän arkisto

Saksalaiset sotilaat tulivat purkamaan alas ammuttua tiedustelukonetta. Virojoen Lot-talan edessä saksalaisotilaiden välissä suojeluskunnan paikallispäällikkö Väinö Talsi ja Virolahden lottien puheenjohtaja Irja Nakari.

Virolahdelle putosi 14.4.1944 saksalainen tiedustelukone Junkers JU 188. Tämän lentokoneen ampui alas hävittäjälentäjä Lauri Nissinen, joka oli lähtenyt määräyksen mukaan Suulajärveltä torjumaan vihollisen pommikonetta. Hän lensi hälytyspartion lennolla johtokoneessa Messerschmitt MT 225.

Saksalaisen tiedustelukoneen piti lähteä Riikasta klo 14.00 ja palata sinne klo 16.00. Sen tarkoituksena oli lentää Suomenlahdelle laiva- ja jäätiedustelulennolle. Kone lähti kuitenkin 45 minuuttia myöhässä. Tieto lennon myöhästymisestä ei kuitenkaan kulkenut siten kuin olisi pitänyt. Kun kone havaittiin, se määriteltiin venäläiseksi pommikoneeksi. Sitä tuhoamaan lähetettiin Suulajärveltä kahden hävittäjän hälytyspartio. Toista konetta ohjasi lentomestari Pyötsiä ja toista Lauri Nissinen. Nissinen näki jo kentällä rullatessaan kondensaatiovanan korkealla Lavansaaren ja Seiskarin välillä. Viiden sadan metrin korkeudessa Nissinen havaitsi, että tuntematon konetta ammuttiin ilmatorjunnalla Saarenpäästä. Samoihin aikoihin venäläisten lentotoiminta itäisellä Suomenlahdella vilkastui.

Tässä vaiheessa majuri Karhunen antoi käskyn torjuntalennon peruuttamisesta ja määräsi koneet palaamaan Suulajärvelle. Viesti tavoitti toisen koneen, mutta nou-

Junkers JU 188.

dotettiin, että koneen saamien osumien johdosta sen siivekeohjaus ei toiminut ja peräsin oli jumittunut. Ilmataistelun aikana kone oli joutunut Suomen mantereeseen yläpuolelle ja lähti nyt lentämään länteen.

Nissinen kadotti välillä etsimänsä koneen näkyvistään, mutta huomasi sen uudelleen, juuri ennen Virolahtea, kahden kilometrin päässä edellään. Kone ei antanut omakonetunnusta, eikä siinä Nissisen mukaan ollut kansallisuustunnuksia. Venäläisissä koneissa ei yleensä ollut kansallisuustunnuksia siipien päällä. Konetyyppi oli Nissiselle ennestään tuntematon, joten hän piti sitä uutena viholliskonetyypinä.

Nissinen hyökkäsi ja osui koneen oikeaan moottoriin, joka syttyi palamaan. Kolme miestä, koneen päällikkö, ohjaaja ja radisti, hyppäsivät koneesta. Kk-ampujan laskuvarjo pääsi osittain purkautumaan jo koneen sisällä, eikä sen kupu ampujan hypätessä täytynyt. Hänet löydettiin seuraavana päivänä kuolleen maahan syöksyneen koneen länsipuolelta.

Palava kone syöksyi maahan Virojoella klo 16.22. Se putosi Otto Tulkin metsään, Punkan pellon reunaan, Kotosen Palaneelle johtavan tien varteen.

Seuraavana päivänä asiaa selvitettiin Kymissä suomalaisin ja saksalaisin voimin. Syitä tähän tapahtumaan oli monia. Junkersin lennon aikataulu ja reitit poikkesivat ennakoitavasta, tietojen kulku katkeili jne. Virheet olivat seuranneet toisiaan kohtalokkaalla tavalla. Selvityskokous totesi tapahtumien kulun, mutta yksittäistä perussyytä, syyllistä tai syntipukkia ei kyetty löytämään.

Lauri Nissinen lensi noin 300 sotalentoa ja ampui alas 32 vastustajan konetta. Hänet ni-

mitettiin Mannerheim-ristin ritariksi 5. heinäkuuta 1942 numerolla 69, nimityshetkellä hänen sotilasarvonsa oli vänrikki. Nissinen kaatui taistelulennolla Karjalankannaksen Kaukajärvellä 17. kesäkuuta 1944, kun luutnantti Urho Sarjamon ohjauskyvyttömäksi ammuttu Messerschmitt putosi hänen koneensa päälle molempien syöksyessä maahan.

Jaakko Liukkonen

Lähteet: Pentti Manninen: Ju 188:n viimeinen lento 14.4.1944. Suomen Ilmailuhistoriallinen lehti 2/2004. Internet: Kymenlaakson Ilmakilta ry ja Wikipedia: Lauri Nissinen

Kuva Jaakko Liukkonen

Koneen putoamispaikan läheisyyteen on kiveen kiinnitetty muistolaatta. Siinä lukee: 14.4.1944 tälle paikalle putosi Lauri Nissisen erehdyksessä alas ampuma saksalainen tiedustelukone JU 188. Koneen miehistönä olivat: päällikkö/tähtystäjä Hauptman Fritsch, ohjaaja Oberf. Heinrich Gibitz, radisti Unteroffizier Waerlich, kk-ampuja Feldwebel Schwartzenberg, joka sai surmansa epäonnistuneessa laskuvarjohypyssä.

Kuvat Marjatta Haaja-Seppälän albumista

Kaipaamaan maatalon elämää

Miä elin lapsuuden ja nuoruuden Pihlajas-
sa. Nyt kun ikää on tullu, muistelen
usiast lämmöllä niitä aikoja. Aattelen miten
paljon kaik ol muuttunu Tulkin Santerin ai-
koista miun lapsuuteen, mut tuntuu, että viel
enemmän kuuskymment luvulta nykyseen.

Koulu on lopetettu, kun ei oo lapsia,
pankki on sulettu niinkun osuuskauppa ja
postikiin. Kun ajaa autolla kylän läpi, ei mil-
lonkaan tuu ketään vastaan pyörällä tai jal-
kasiin; joskus harvon joku saattaa olla käve-
lylenkillä. Lapsia ei näy missään.

Kun miä olin kansakoulussa, siellä ol
melkeen sata oppilasta. Kun mänin kouluun
meille opetettiin melkeen ensimmäiseks, mi-

ten tytöt niaavat ja pojat kumartaavat kun
joku tulee tiellä vastaan. Niitä taitoja jout-
tiin käyttämään ja kyllä nuheltiin, jos ei ollu
muistannu sanoa jolleen päivää.

Maion tuottajat voip nyt laskia yhen käen
sormiilla, ennen ol lehmiä melkeen joka ta-
lossa. Läävässä ol lehmiin lisäks kanoja, lam-
paita ja ainakiin yks sika (jouluporsas), sekä
tallissa hevonen tai usiampia. Taloissa ol
paljon väkiä. Koska ei ollu niin paljon konei-
ta, tarvittiin työn tekijöitä. Työ ol ruumiillisest
rankkaa. Karja pit korjata pyhän aren kesät
talvet. En kuitenkaan kuullu kenenkään pu-
huvan stressistä enkä psyykkisistä ongelmis-
ta. Kun pääs illalla sänkyyn, ol niin väsynny

että nukaht heti. Miä luulen, että vaikka ol
paljo työtä, ihmiset ol aika tyytyväisiä. Elä-
mä ei ollu ruusuilla tanssimista, mut maitoa,
leipää ja perunoita riitti omasta takaa.

Nyt haastetaan hienost yhteisöllisyydestä
ja että miten pitäis huomioia toiset ihmiset.
Miusta meillä ol sitä yhteisöllisyyttä koko
kylässä. Jos joku tarvi apua mäntiin autta-
maan ja jos ite tarvi, aina ol apu lähellä.
Rahasta ei paljo haastettu. Kun ol nimipäi-
vät, koko kylä män kuttumatta kahville, ja
sillon selviteltiin asioita. Pyöreitä vuosia
juhlittiin, ja sillon ol aina talo täys väkiä;
ol sukulaiset, kyläläiset ja tutut. Tarjolla ol
pullaa, piparia, kuivaa kaakkua ja täyte-
kaakkua sekä voileipiä. Lahjaa ei tarvin-
nu miettiä, koska kaupassa ol lahjalista, ja
sinne voi laittaa nimen. Ostettiin kylän yh-
teinen lahja. Kylässä käytiin kuttumatta, ja
naapurissa piipahettiin melkeen joka päivä.
Tietyst ol eripuraakiin, mut asiat pyrittiin
sopimaan keskenään.

Myös kylämaisema on muuttunnu. Muis-
telen aikoja, kun meien kujallakiin ol sären-

täaita tien vieressä ja kissankelloja, ja muita
luonnonkukkasia sai kerätä tien pientareelta.
Yhtään taloa ei ollu tyhjänä ja ränsistynnee-
nä. Kaikkiissa ol asukkaat. Miun isä ol eri-
tyisen tarkka, että työkalut pit olla kunnossa
ja käytön jälkeen laittaa liiteriin. Mitään ei
saannu olla lojumassa pihalla. Jotkuun nauro
sille ja sano nuukaks, kun se korjas heinätu-
pot tien vieriiltä. Isän mielestä ne pit siivota,
koska ne ol ruman näköisiä.

Miut tekee surulliseks, kun mettä haka-
taan lakiaks ja kannotkiin revitään ylös. Met-
täpohjaan jää isoja koneen jälkiä ja kuoppia
ja siellä ei pysty jalkasiin liikkumaan. Musti-
kat ja puolukatkiin katoaa vuosikymmeniiks.

Miulle sanotaan, että siä et ymmärrä että
ajat muuttu; tää on nykyaikaa ja kaik on pal-
jo helpompaa ja mukavampaa. Niin se var-
mast onkiin, mut miä elin hyvän lapsuuden ja
nuoruuden maatalossa Haajanmäellä ja kai-
paan usiast vanhaa Pihlajaa.

*Husulassa 30.3.2014
Marjatta Haaja-Seppälä*

Pihlajan kansakoulun oppilaat ja opettajat vuonna 1956.

Keisarin vai kuninkaan väkeä?

Kuten tiedämme, kotimaamme maakunnat olivat vuosisatoja samanlaisia osia Ruotsin valtakuntaa kuin Tukholman toisellakin puolella sijainneet maakunnat. Onkin sanottu, että maan keskellä sijainnut Tukholma oli luonnollinen paikka muodostua vähitellen kehittyvän ja laajenevan valtakunnan pääkaupungiksi¹⁾. Koko Ahvenanmeren itäpuolella oleva valtakunnan osa, Österland, sai vähitellen yhteisen nimen Suomi lähinnä merta olevan maakunnan mukaan. Suomen maakunnista osallistuttiin kuten valtakunnan muistakin maakunnista kuninkaanvaaleihin sekä valtiopäiville. Esimerkkinä tästä²⁾: **Simo Yrjönpoika Haaja** Yläpihlajasta oli valittu edustamaan Kymen kihlakuntaa vuonna 1660 Göteborgin valtiopäivillä.

Kotipitäjämme itäinen osa siirtyi jo suuren Pohjan sodan jälkeen vuonna 1721 tehdystä Uudenkaupungin rauhassa osaksi Venäjän keisarikuntaa. Tästä osasta muodostettiin hallinnollisesti Viipurin kuvernementti. Sodan aikana vuosina 1713–1721 koko Suo-

mi oli miehitetty. Tuo aika tunnetaan nimellä isoviha.

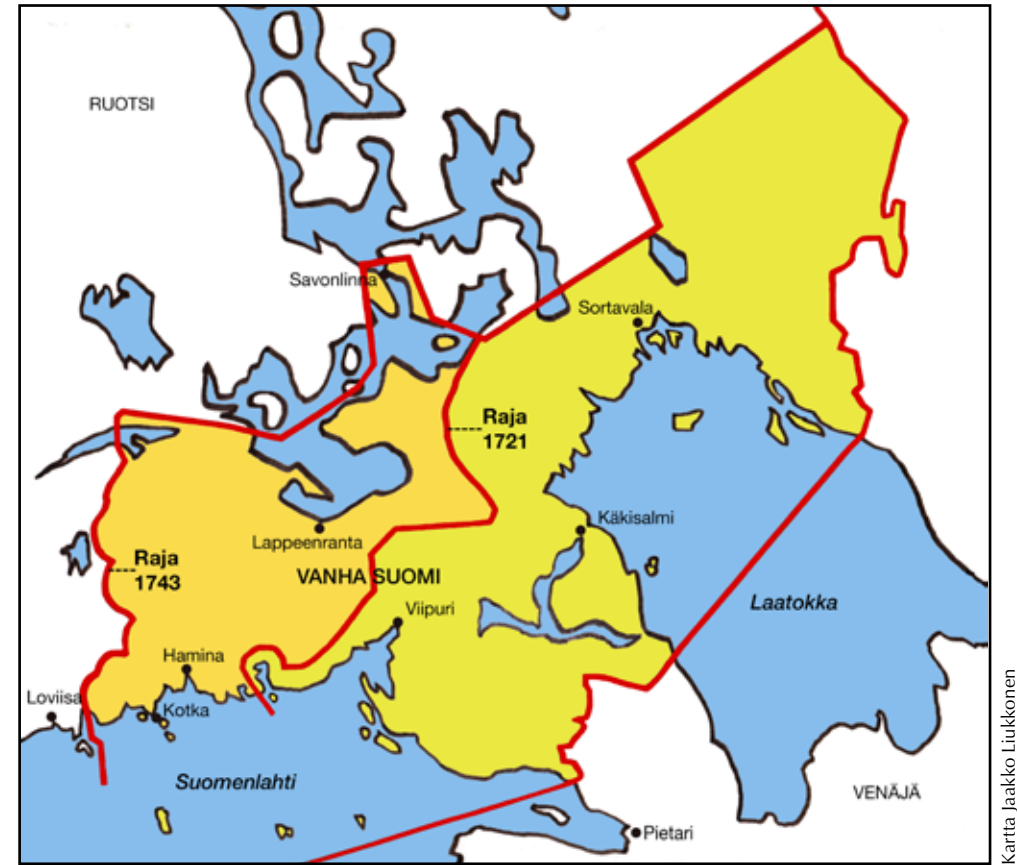
Vuonna 1741 alkoi Ruotsin ja Venäjän välinen hattujen sota, jonka aikaista Suomen miehitystä sanotaan pikkuvihaksi. Sen sodan jälkeen tehtiin vuonna 1743 Turun rauha, jolloin Ruotsin ja Venäjän rajaksi kauimpana lännessä tuli Kymijoen läntisin haara. Sen molemmin puolin sijainnut Pyhtää jakautui. Ruotsin puoleista osaa alettiin vähitellen nimittää Ruotsinpyhtääksi (Svenska Pyttis) erotukseksi Venäjän puolelle jääneestä Pyhtäästä. Sukumme kotikylä Yläpihlaja oli siis vuodesta 1743 alkaen osa Venäjän keisarikuntaa.

Vuosina 1808–1809 olivat Ruotsi ja Venäjä taas sodassa keskenään. Tämä Suomen sota päättyi virallisesti syyskuussa 1809 tehtyyn ja lokakuussa ratifioituun Haminan rauhahan. Silloin Ruotsiin vielä kuulunut Suomi siirtyi myös osaksi Venäjän valtakuntaa. Keisari **Aleksanteri I** sanoi kuitenkin puheessaan Porvoon maapäivien päättäjissä jo tuon vuoden heinäkuussa, että Suomi on nyt korotettu kansakuntien joukkoon.

Sukumme kotipitäjän itäinen osa kuului siis vuodesta 1721 ja koko kotipitäjämme vuodesta 1743 Vanhaan Suomeen. Haminan rauhasta alkaen siihen liitettiin Ruotsin Suomi eli venäläisestä näkökulmasta Uusi Suomi. Hallinnollisesti nämä Suomen eri aikoina Venäjään liitetyt osat, Vanha Suomi ja Uusi Suomi yhdistettiin vuoden 1812 alusta, siis muutama vuosi Haminan rauhahan jälkeen. Tällöin sukumme kotiseutukin tuli osaksi Suomen suuriruhtinaskuntaa.

¹⁾ Herman Lindqvist: När Finland var Sverige, Albert Bonniers förlag 2013.

²⁾ Annikki Tompuri: Yläpihlajan Haajalta Työpön kautta Tulkille, Virolahden Tulkit 5/1999.

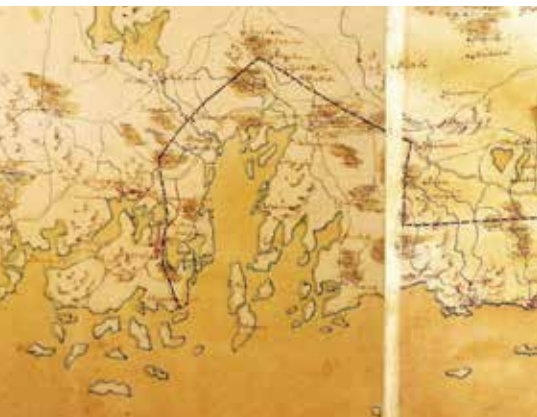
Kartta Jaakko Liukkonen

On mielenkiintoista tarkastella vuosilukujen valossa, minkä valtakunnan väestöön kuuluivat sukuseuramme kantavanhemmat. Virolahden Tulkkien kuuden sukupolven kirjasta sen perustaulua vilkaisemalla voi havaita, että ainoastaan sukuseuramme kantaisät **Eerik Yrjönpoika** ja **Tahvo Markunpoika** sekä Eerikin puoliso **Valpuri Juhontytär** ovat kuuluneet Ruotsin valtakunnan asukkaisiin, mutta jo avioliiton solmiessaan hekin olivat kuuluneet monia vuosia Venäjän keisarikunnan väestöön. Valpuri syntyi jo isovihan aikana, joten hänen muutamana ensimmäisenä elinvuotenaan kotiseutu oli venäläisten hallussa. Kirkonkirjamerkintää ei tuolta ajalta ole, jonka johdosta Valpurin syntymävuosi on päätelty haudattujen luetteloon merkityn iän perusteella. Eerik Yrjönpoika ja Tahvo Markunpoi-

ka syntyivät isovihan ja pikkuvihan välisenä rauhan kautena. Perustaulusta huomaa myös, että vielä kymmenen sukuhaaramme jokaisen vanhemman syntyessä Ruotsin ja Venäjän välinen raja oli Kymijoen.

Vielä tämän vuoden 2014 alkukuukausina sukuseurassamme oli Suomen suuriruhtinaskunnassa syntynyt jäsen. Huhtikuussa edenneen **Taisto Liikkasen** syntymästä oli kulunut kolmisen viikkoa, kun tsaari **Nikolai II** luopui vallankumouksen seurauksena keisarinvallastaan. Runsaan yhdeksän kuukauden kuluttua tämän tähänastisen vanhimman jäsenemme syntymästä Suomen senaatti antoi itsenäisyysjulistuksen, jonka eduskunta hyväksyi 6. päivänä joulukuuta 1917.

Hannu Tulkki

Uudenkaupungin rauhahan 1721 rajan alkua Virolahdella. Krigsarkivet, Tukholma.

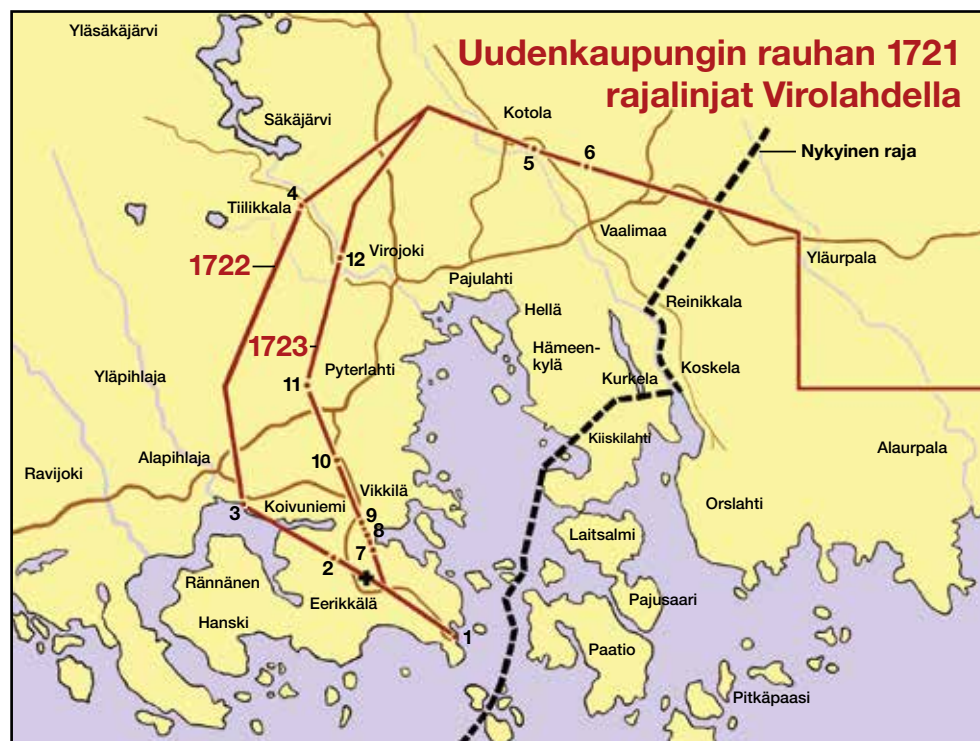
Uudenkaupungin rauha 1721

Virolahden kirkolla, Pitäjätuvan nurkalla, paljastettiin 26.8.2011 Uudenkaupungin rauhan muistokivi. Se sijaitsee suunnilleen 1722 merkityllä rajalla. Muistokiven koillissivulla on venäläisten käyttämä merkki, risti ja gran (=raja). Lounaissivulla on ruotsalainen vaakunakruunu, jonka alla on kuningas **Fredrik I:n** merkinä F-kirjain. Ruotsin merkit hakattiin vasta 1723 hyväksytyn rajalinjan rajakiviin.

Vuonna 1700 alkanut suuri Pohjan sota, jota Suomessa kutsutaan myös isovihaksi, päättyi Ruotsin ja Venäjän Uudessa-

gissa 30.8.1721 allekirjoittamaan rauhansopimukseen. Tässä rauhassa Ruotsi menetti täydellisesti suurvalta-asemansa. Se menetti aikaisemmin hallitsemansa Viron, Liivinmaan, Inkerinmaan ja Kaakkois-Suomen. Venäjän ja Ruotsin välinen raja sovittiin alkavaksi Suomenlahden rannasta Virolahdella. Rajan merkitseminen ei kuitenkaan ollut helppoa tulkintaerimielisyyksien johdosta. Raja merkittiin kahteen kertaan vuosina 1722 ja 1723.

Heikki Arpiainen on kirjoittanut vuonna 2011 julkaistun kirjan *Uudenkaupungin*

Rajakivet 1722: **1.** Hurlun kivi (Vilkilä), **2.** Heijarin kivi (Koivuniemi), **3.** Alapihlajan kivi (Alapihlaja), **4.** Lepkankaan kivi (Tiilikkala), **5.** Kallionpellon kivi (Kotola), **6.** Käyhkätien kivi (Vaalimaa). Rajakivet 1723: **7.** Itäkivi (Pappila), **8.** Everstien kivi (Pappila), **9.** Pohjolan pelltokivi (Pappila), **10.** Kirkkotien kivi (Koivuniemi), **11.** Pyterlahden metsän kivi (Pyterlahti), **12.** Sahantauksen kivi (Virojoki).

Kuva Jaakko Liukkonen

Venäjän puoleinen merkintä Uudenkaupungin rauhan muistokivessä.

rauhan 1721 raja Virolahdella. Kirjan on kustantanut Virolahti Seura ry. Kirjassaan Arpiainen kertoo yksityiskohtaisesti rajankäynnin erimielisyyksistä. Kiistaa syntyi jo siitä, mistä rajan piti alkaa. Ruotsalaiset tulksivat Virolahden tarkoittavan merenlahtea (Rautalanselkää), jonka itärannalta Orslahdelta rajan piti alkaa. Venäläisten mielestä taas Virolahti tarkoitti pitäjän kirkkoa, jonka tuli olla yhtenä rajapisteenä. Sopimuksen mukaan rajan piti kulkea aluksi puolen peninkulman (viiden virstan) päässä rannasta. Toinen kiistan aihe oli se, kumman maan peninkulmaa rajan merkitsemisessä käytettäisiin. Ruotsin peninkulma oli 10 688 metriä ja Venäjän 6 600 metriä. Molemmat maat halusivat luonnollisesti käyttää mittana toistensa peninkulmaa, koska se olisi ollut heidän edun mukaista.

Ruotsalainen osapuoli ei saanut tarpeeksi nopeasti kuninkaalta pyytämäänsä neuvoa, ja niin ensimmäinen rajalinja merkittiin kesäkuun alussa 1722 venäläisten vaatimusten mukaisesti. Siinä kirkko jäi rajalinjalle ja pappila Venäjän puolelle. Ruotsin kuningas Fredrik I hyväksyi lopulta Ruotsin peninkulman käytön mittana, mutta ei hyväksynyt rajan aloittamista Virolahden kirkolta. Siksi Ruotsin merkinnät puuttuvat vuonna 1722 merkityistä rajakivistä. Raja merkittiin loppuun ja rajakomissiot hajosivat. Diplomaattiset neuvottelut kuitenkin jatkuivat, ja helmikuussa 1723 keisari **Pietari I** suostui eräisiin myönnytyksiin.

Niiden mukaan kirkko, pappila ja niitä ympäröivä kylä jäivät Ruotsin puolelle. Rajakomissiot kokoontuivat jälleen maaliskuun puolivälissä Virolahden kirkolle. Rajan sovittiin eroavan entisestä linjasta vähän ennen kirkkoa ja kulkevan kolmen virstan päässä merestä ja yhtyvän vanhaan rajalinjaan pohjoisimmassa kulmapisteessä Kittavuoren luona.

Uutta rajalinjaa merkittäessä kolmen virstan mittaus Virojoen suulta päättyi joen varteen Kantturan koskeen rakennetun sahan kohdalle, jolloin se tuli kahden valtakunnan rajalle. Raja hakattiin metsään maaliskuun lopulla, ja nyt laittoivat ruotsalaisetkin rajamerkkinsä kiviin ja paaluihin sekä allekirjoittivat osaltaan rajasopimuksen 30.3.1723.

Virolahti jakautui kahteen valtakuntaan 20 vuoden ajaksi. Se pysyi kuitenkin yhtenä pitäjänä. Pikkuvihan jälkeen solmitussa Turun rauhassa 1743 raja siirtyi Kymijoen Ahvenkoskelle. Virolahti kokonaan kuului Venäjään.

Kirjassa käydään läpi kaikki tiedossa olevat rajakivet kivi kiveltä. Rajakivien löytymisessä on ollut suuri ansio **Eino Rauniolla** ja hänen johtamillaan "Maastokuutosilla". Kuutosiin kuuluivat Eino Raunion lisäksi **Santeri Hieta-**

Jaakko Liukkonen

SA-Kuva

Jatkosodan aikaisessa kuvassa tarkastellaan ruotsalaisten hakkaamaa, luultavasti Itäkivessä olevaa, rajamerkkiä.

Kyläyhteisön historia kansien väliin

Karpankankaalta Lehmäelle – kyläyhteisön elämää ja ihmisiä vuosien takaa -teos on kaivattua kirjoitettua tietoa menneistä ajoista. Se kertoo reilun sadan vuoden ajalta, millaista elämä oli Kotola-Mattila-Heikkilä kyläyhteisössä.

Teoksen julkistamistilaisuudessa viime keväänä puhunut kyläyhteisön entinen asukas ja kirjan kustantaja **Kaarina Gäsman** kertoi kirjan olevan kyläläisten yhteinen projekti, jonka idea lähti kesäisenä iltana muutama vuosi takaperin.

– Mattilassa Värin pihalla järjestetyssä perinteikkäässä Koski-seuroissa katselimme tuttua kyläaukeaa ja muistelimme talojen edesmenneitä asukkaita. Syntyi voimakas ajatus, että kylän lähihistoria pitäisi koota kirjaksi.

Sisällön kokoamisesta ja ulkoasusta vastasi **Kai Huopainen**. Kirjan kannet suunnitteli **Jaakko Liukkonen**. Teosta työstivät **Tellervo**

Kaarina Gäsman.

Heikkilä, Seija Kuusela, Irma Olli, Jukka Ylä-Kotola, Harri Ylä-Kotola, sekä useat muut kylän asukkaat, joita Gäsman haluaa kiittää.

Kirjan merkitys on tärkeä kyläyhteisössä vaikuttaneille ihmisille, mutta myös tuleville sukupolville. Se on ikään kuin aikamatka menneisyyteen, jota lukiessamme saamme hyvin todentuntuisen kuvan täällä vaikuttaneista ihmisistä ja ylipäätään arjen tapahtumista.

– Voimme muistella lapsuuttamme ja saada vahvistuksia kuulopuheille. Se on myös hyvä pohja keskusteluille, josta syntyy usein uusia muisteloita. Tapahtumien käsit-

tely tänä päivänä tuo hyviä muistoja mieleen ja yhdistää ihmisiä.

Vanhat lehtileikkeet, kutsut ja kylästä kertovat kokoelmat olivat tärkeä apu kirjaan työstäessä.

– Aina ei ongelmilakaan välttytty, mutta nekin ratkesivat ahkeralla selvittämällä ja ihmisten avuliaisuudella, Kaarina Gäsman kiittelee.

Muistietoja löytyi kirjaan useilta ihmisiltä, mutta myös sukuselvitykset olivat oiva apu tiettyjen ongelmakohtien ratkaisemisessa.

– Alun alkaen tekijätiimille oli kuitenkin selvää, ettei kirjaan päädy laajaa talojen kuvausta, sillä tällöin myöskään suurilta sukuselvityksiltä ei oltaisi voitu välttyä. Yksinkertaisesti lähdettiin siitä mitä ihmiset muistivat.

Gäsman on tyytyväinen, että teos pohjautuu suurelta osin muistitietoon, jota vanhemmat ihmiset jakavat mielellään.

– Ihmisten tieto on katoavaa perinnettä ja rajallisesti saatavilla. On tärkeä koota vanhoja muistoja talteen mahdollisimman ripeästi, jotta sukupolvillamme olisi monipuolisesti tietoa juuristaan.

Teoksesta löytyy paljon kertomuksia, hauskoja yhteensattumia sekä kuvia entisiltä ajoilta.

– Tämä on mainio tuokiokuva kotikyliem-

me asukkaista, taloista sekä iloista ja suruista. Mustavalkoiset kuvat kirjan sivuilla tuovat aitoa tunnelmaa koskettavien tekstien ohella.

Gäsman kuitenkin harmitteli, ettei kirjasta löydy kovin paljon kirjoituksia, joita ihmiset olisivat jakaneet omakohtaisesti.

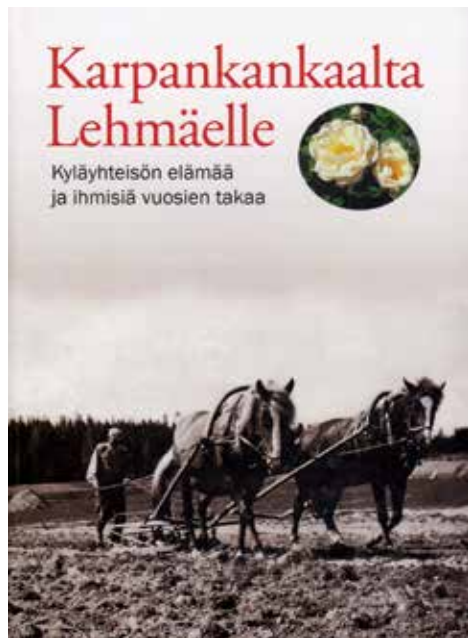
– Saimme kuitenkin **Kyösti Kotolalta** ja **Taneli Taarilta** sekä muutamilta muilta arvokkaita henkilökohtaisia muisteloita sota-ajasta. Kyösti Kotola näki paljon asioita omalla tavallaan ja kertoo hyvin vaikuttavasti kirjoituksessaan isänsä **Veikko Kotolan** kaa-
tumisesta sodassa.

Gäsman toivoo, että julkaistu kirja ei ole loppu yhdessä kootulle teokselle. Hän ehdotti, että paikalliset ihmiset voisivat muistella yhdessä asioita tietyin teeman puitteissa ja mahdollisesti tapahtumasta voisi syntyä samantyyppinen teos.

– Kuuleman mukaan muistelu ja vanhojen asioiden käsittely vain virkistää aivo-toimintaa ja on leppoisa ajanvietettä, hän muistuttaa.

Kirjaa on saatavissa Seija Kuuselta, Tellervo Heikkilältä ja Kaarina Gäsmanilta.

Teksti ja kuvat Riku Tulkki

Kirjan tekijöitä ryhmäkuvassa.

Hyvä vai paha luonto?

Ruisräkki.

Muutamia vuosia sitten luin lehdestä artikkelin, jonka aiheena oli ruisräkki. Kyseisen artikkelin kirjoittanut naistoimittaja oli tavattoman närkästynyt siitä, että ruisräkkiäkoiras siirtyy pian parittelun jälkeen toisille pelloille houkuttelemaan uusia naaraista ja että munien hautominen ja poikasten hoito jää kokonaan naaraan tehtäväksi.

Artikkelin johdosta tuli mieleeni toinen lintulaji, nimittäin kuovi. Kuoveilla sekä koiras että naaras hautovat, aluksi. Mutta sitten naaras saa tarpeekseen ja lähtee etelään. Naaraiden syysmuutto alkaa jo toukokuussa, ja koiras hoitaa yksin poikaset. Koiraat ja nuoret kuovit muuttavat heinä–elokuussa.

Entä mitä tekee käki? Se ei rakenna omaa pesää ollenkaan. Naaras työntää munansa toisten pesään haudottavaksi. Kuoriuduttuaan käenpoika valtaa itselleen koko pesän.

Käki.

Se työntää pesästä pois linnun omat munat tai poikaset, ja saa näin itse kaiken emolintujen poikasille kantaman ravinnon.

Ihminen on vieraantunut todella kauas luonnosta silloin, kun hän alkaa vaatia luonnolta samojen moraalisääntöjen ja tapojen noudattamista kuin ihmisiltä. Itse ajattelen, että luonnossa tapahtuu se mikä on parasta lajin säilymisen ja lisääntymisen kannalta. Ihminen voi seurata, ihastella ja ihmetellä luonnon tapahtumia, mutta niistä on aivan turha pahoittaa mieltään tai närkästyä. Se mikä tapahtuu, tapahtuu kuitenkin.

Kuva Jaakko Liukkonen

Mikä lienee tämän kirjosiepon poikasen kohdalo – selviytyä vai päätyä toisten ravinnoksi?

Vein kerran autoni aikaisin aamulla keväthuoltoon, ja menin pysäkillä bussia odottamaan. Kuulin takaani järkyttävää räykymistä. Aivan lähelläni varis nokki pientä rusakon poikasta hengiltä. En ollut koskaan aikaisemmin kuullut jäniksen tai rusakon ääntelevän, nyt kuulin kuinka poikanen huusi ja kovaa.

Kesällä on mukavaa kuunnella, kun talitaisen poikaset kulkevat ruokaa etsimässä parvissa emojen johdolla. Se on kivan kuuloista yhtämittaista piip-piip-piip-piipitystä. Istuin kerran pihalla tätä piipitystä kuunnellen. Sitteen yhtäkkiä kuului tömähdyks, ja tuli aivan hiljaista. Varpushaukka nousi lentoon yksi talitaisen poikanen kynsissään.

Tapahtui viime kesänä Helsingissä omalta parvekkeelta seurattuna. Räkättirastaan poikaset olivat juuri lähteneet pesästä. Niiden lentotaito oli vielä epävarmaa räpiköintiä. Yksi poikasista hyppeli maassa emoilta ruokaa kerjäten. Tuli siihen harakka ja kävi suoraan poikasen kimppuun. Poikanen kirkui ja yritti nousta lentoon, mutta harakka hyökkäsi uudelleen sitä nokkimaan. Emot yrittivät häätää harakkaa, mutta se ei luopunut saaliistaan. Poikanen nokassaan se lähti omalle pesälleen. Harakan poikaset saivat ruokaa.

Mökillä huussin takana, kompostien vaiheilla, huomasin uunilinnun poikasen hyppelemässä maassa. Se pakeni minua pyöreän maapallokompistin toiselle puolelle piiloon. Ajattelin heti, että onko tämä nyt jotenkin vioittunut yksilö, kun ei ensinkään yritä lähteä lentoon. Samaa jatkui viikon verran. Lintu pyöri pihallamme milloin missäkin. Se kiipeili ketterästi omenapuissa ja suurten kivien päällä. Jonkinasteista lentotaitoa sillä täytyi olla, koska se pääsi vaivattomasti näihin korkeisiin paikkoihin.

Kymmenes Arktika

Yksi Siperian pohjoisosissa pesivien lintujen muuttoreiteistä kulkee Virolahden yli. Tätä arktista muuttoa, arktikaa, ovat aktiiviset lintuharrastajat ja -tutkijat seuranneet jo monien vuosikymmenten ajan. Tästä mahdollista luonnonnäytelmästä alkoivat kiinnostua myös yhä suuremmat joukot. Kymmenen vuotta sitten alettiin Virolahdella järjestää erityisiä Arktikapäiviä.

Tänä keväänä Arktika-tapahtuma järjestettiin toukokuun toiseksi viimeisellä viikolla. Se huipentui 23.–25.5. Leerviikissä pidettiin Arktikapäiviin. Tapahtuman aikana lintuoppaat olivat opastamassa Leerviikissä, järjestettiin laivaristeilyjä Hurpusta merelle ja saaristoon. Perjantaina koululuokat tutustuivat Arktikaan. Ohjelmaan kuului myös tunnelmallinen luontokirkko ja Arktika-juhla, valokuvanäyttely ja taidenäyttely. Koko tapahtuman ajan oli Leerviikissä lintuharrastukseen liittyviä tuote-esittelyjä. Infopisteillä mm. BirdLife Suomi, Virolahden Riistanhoi-

Eräänä päivänä se jälleen pomppi pihalla, ja päätimme vaimoni kanssa, että nyt otetaan se kiinni ja katsotaan, onko sillä siivissä jotain vikaa. Ei se niin helppoa ollutkaan. Se oli erittäin virkeä ja nopea liikkeissään – jahtaaminen jatkui ja jatkui. Lopulta lintuparka joutui tilanteeseen jossa sen oli pakko nousta siivilleen. Ja se nousi. Ja lensi komeasti ainakin 50:n metrin matkan jäädessä puuhun. Tämän jälkeen linnunpoikasta ei näkynyt. Arvaukseni on, että se hyödytti luonnon kiertokulkua omalla arvokkaalla tavallaan päätyen jonkin toisen eläimen ravinnoksi. Näin luonto karsii heikoimmat yksilöt.

Tällaista tapahtuu luonnossa. Meistä se saattaa näyttää julmalta, mutta luonnon ravintoketjussa se on luonnollista. Heikot yksilöt karsiutuvat. Vain vahvat selviytyvät jäävät jatkamaan sukua. Sanovat sitä luonnon valinnaksi. Luonnossa asiat ovat vielä järjestyneet niin, että poikastuotanto on todella runsasta, ja osa siitä on tarkoitettukin toisten ravinnoksi.

Jaakko Liukkonen

toyhdistys ja Virolahden kunta.

Viikon aikana muutto jatkui tasaisena. Torstaina nähtiin mm. noin 20 000 valkopoiskihanhea ja 3 500 kuikan parvi. Perjantaina tyynen meren pintaa lensi lähes sadan laulujoutsenen parvi. Viikko huipentui päätöspäivänä nähtyyn 50 000 sepelhanhen massamuuttoon. Viikon aikana Arktika-tapahtumassa vieraili yli kaksituhatta kävijää. – JVL

Kuva Jaakko Liukkonen

Valkopoiskihanhi on yksi Arktikan päämuuttajista, mutta se pesii myös Etelä-Suomessa.

Sanomista

Vanhoja lehtileikkeitä, jotka koskevat Pihlajaa ja vähän muutakin Virolahtea. Tämänkertaiset leikkeet ovat vuosilta 1900–1902.

Ilmoituksia.

Kumulutus.

Ravijoen ja Alapihlajan konlu-piirin manttaalin omistajia pyyhdän tuomaan koululle taikki räsiinä ole-wat sekä ensi talvena kannettawat halot enfi leijäkuusia viimeistään. Ennen tehdyin päätöksen nojalla on jatto 8 markkaa metr. ylestä tuo-mattomalta.

Ravijoen Suhtikuun 20 p. 1900.

A. Ruokka.

Koitar 24.4.1900.

Zäiten kellestään Koivunleimen tulidäittä
pyydyksenjä menettämisen uhall laa-
temasta werttojaan Alapihlajan talawe-
delle.

Virolahdella 24 p:nä huhtikuun 1900.

Alapihlajan kyläläisiä.

Koitar 28.4.1900.

Lain ja edesvastuun uhall kiellän tä-
ten peltojeni ja niittyjeni ylikäymi-
sen samoin myöskin karjan käyttämisen
laidunmaillani ilman välipuhetta kans-
sani ja aitojen särkemisen.

Virolahden Yläpihlajassa heinäkuun 6
p:nä 1900.

Mikko Juhonp. Tulkki.

Koitar 7.7.1900.

Wiipurin Sanomat 13.3.1901.

Huutokauppoja.

Vapaaehtoisella huutokaupalla
myyn ensi elokuun 14 p:nä,
kello 10 aamulla omalla
kartanollani perintötilastani n:o 2
Hirvisilta nimisen maapals-
tan, johon kuuluu metsä- sekä
viljelysmaata.

Samassa tilaisuudessa myyn
myös 1 vahvan työhevosen ja
hyvän niittokoneen. Itselleni
pidätän 1/2 tunnin mietintöajan
huutojen hyväksymistä varten.

Virolahden Yläpihlajassa hei-
näkuun 30 p. 1900.

Anton Heikinp. Haaja.
Talollinen.

Koitar 11.8.1900.

— **Wiipurin läänin maanvil-
jelijöseuran puutarhuri E. Män-
tyhtiven matkashjelma** heinä-, elo-
ja jyskuun aikana 1901:

Virolahden pitäjä: Tahwo
Jaakkola Häppilä, Jeremias Willi ja
Anton Kotonen Wirolahti, Juho Kopo-
nen Yläpihlaja neuvoja, Taneli Kivela,
Anton Wärrä, Kristian Sipilä, Kristian
Piihtanen, Elias Haaja, Elias Nurme-
la, Tahwo Haaja, Manu Seppälä Ylä-
pihlaja vanhojen puiden torjaaminen,
Erik Kauppinen Alapihlaja uuden puu-
tarhan järjestäminen, Anton ja Erik
Ruokka Ravijoki neuvoja, Alef. Wiltti
Tiilikkala uuden puutarhan järjest., Kie-
tu Keinikkala Keinikkala, Anton Poh-
jola, Anton Hämmäläinen ja Anton Hur-
ta Orvolahti, Matti Pohjola Kiihtilähti
neuvoja.

Wiipuri 6.7.1901.

ILTAMA

toimeenpannaan

Yläpihlajan kansakoululla ensi
sunnuntaina eli syysk. 15 p:nä
vaihtelevalla ohjelmalla, jossa on
kilpailua ampumisessa ynnä
muussa.

Sisäänpääsymaksu 30 penniä
ja lapsilta 15

Alkaa kello 4 iltapäivällä.

Koitar 12.9.1901.

— **Maanjakovikens** tuloontun
Virolahdella 23 p:nä toukok. Orvola-
della Taneli Aholan talosja, samana
päivänä Saitiismella Matti Koivun
talosja ja 24 p:nä toukok. Wirolahti
Tuomas Tulkin talosja.

Kotkan Uutiset 14.4.1901.

— **Kyläkolonjessa** Yläpihla-
jassa 20 p. t. t. waltuutettiin tal. Anton
Tulppi nostamaan tunnallistautumman
esimieheltä se kolmaanes kyläkuntaan pari
vuotta sitten hantitun paloruiskun hin-
nasta, josta kunta oli myöntänyt yhtei-
sistä varoista maksettawaksi; waltittiin
tanskaloulun johtokuntaan tal. Matti Hei-
jari ja tal. em. Ewvaliisa. Piittanen ja
koulun tilien tarkastajiksi talollijet Anton
Sipilä, Tuomas Haaja ja Heikki Haaja.

Säkkijärven Sanomat 26.1.1901.

Hiihtokilpailu

pidetään Yläpihlajassa helmikuun
17 p. ja sen yhteydessä **iltama**
vaihtelevalla ohjelmalla Manu
Seppälän talossa.

Hiihto alkaa kello 2 i. p. ja
iltama hiihdon loputtua.

Sisäänpääsymaksu iltamaan 50
p. miehiltä, 25 p. naisilta ja lap-
silta.

HUOM! Virvokkeita saatavana.
Lopussa nuorisonleikkejä.

Toimeenpanijat.

Koitar 14.2.1901.

— Waromatonta mäenlaskua harjoittavat lapset usein maanteillä ja muutoinkin. Pari lanfakoulupoikaa, Ma-
pihlajan kylästä, ovat saaneet siitä wa-
kawan muistutuksen äskettäin, kun toi-
sen reiteen pisti puun oisa pahasti ja
toiselta murtui läsi ollawarresta. Wa-
romattomuus woi usein tuottaa tuolla
tawoin iliwaiwaisia. Huomauttakaapas
wanhemmat siitä pienolaisianne.

Säkkijärven Sanomat 16.2.1901.

Täten kiellän

kenenkään vaimolleni **Maria Haajalle** antamasta velkaa minun ni-
meeni, sillä niistä en vastaa.

Yläpihlaja 20 p. elok. 1901.

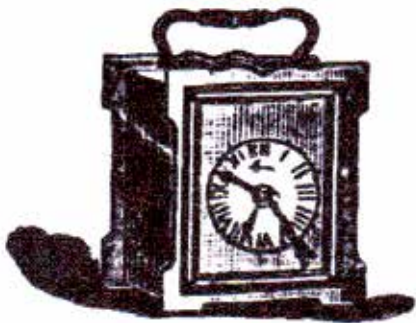
Anton Canelinp. Haaja.

Koitar 22.8.1901.

Lampaiteni joukkoon on ilmes-
tynyt valkea rolla, jonka omis-
taja saa periä 14 vuorokauden
kuluessa ilmoitusmaksun suorit-
tamalla

Kristian Adaminp. Lahdelta
Alapihlajassa.

Koitar 19.10.1901.

Säkkijärven Sanomat 16.2.1901.

Kokouksia.

Ilmoitus.

Wirolahden Maamiessseuran varsi- nainen syyskokous

pidetään Yläpihlajassa **Matti Hei-
jarin** talossa keskiviikkona mar-
rask. 6 p:nä.

Sen yhteydessä toimeen pan-
naan talon mailla **kilpakyntö** ja
ojitus, joissa jaetaan palkintoina
50 mk., joiden suuruus sekä pal-
kintotuomarit määrätään kilpailu-
paikalla.

Kilpailu alkaa klo 10 a. p. ja
sen loputtua kokoonnutaan kes-
kustelemaan sääntöjen 9 §:ssä
määrätyistä asioista, sekä monis-
ta maataloutta koskevista kysy-
myksistä. — Toivotaan runsasta
osanottoa.

Pöörimiehet! Tulkaa miehissä
keskustelemaan yhteistoiminnas-
ta!
Johtokunta.

Koitar 2.11.1901

— Duto näky kohtasi viime sun-
nuntaina Wirolahden kirkkoon tulijain
katjeita, kun kirkon katolla selkeässä aamu-
ilmasa leijaili auriongon runsaasti kul-
taamana fawupilwi ja uutta walloista
terhentä yhä wain uhtuili awaruuteen
kolmesta hoikasta samutoriveistä. „Kirkko
lämpiää,” huudahteli kirkkowäki ja kylä
se lämpenikin, koska pappikin saarnasi
päälyyswaatteilla ja luffarinikin oli asia
riisua turkkiinsa. Kirkossa oli lämmintä
15° C kirkonmenojen alussa ja 11° ni-
den lopussa, waikka owiatkin pidettiin
wäliin auki ja ulkona oli 15 astetta
pakkasta. Uunit, joita on 3 kirkossa ja
1 sakaristossa, ovat lomeat. Ne tar-
kastettiin 12 p. t. f. ja seurakunnan
puolesta vastaan otettiin.

Säkkijärven Sanomat
24.3.1900.

— Warjinaijessa kuntasfoko-
utjesa Wirolahden kunnanhuoneessa
16 p. t. f. walittiin kunnalliset
nau 187.

Kihlakunnan tuomari ei ollut vielä
lähettänyt lehoitusta walitsemaan lau-
tamiesehdokkaita tulewaksi 3-wuotiskan-
deksi, joiden walitseminen oli kuitenkin
kuulutettu tässä kofoutjesa tapahtuwaf-
si filji, ett'ei ensi vuoden alussa joffi-
kin kuulaudeksi jäätäisi lautamiehittä ja
tulivat niiksi tal. Anton Kalleny. Tom-
puri. Alefander Cerifinp. Rouffi, Knut
Cerifinp. Stippari, herrastuom. M. Sep-
pälä, tal. Matti Haaja, Taneli Mitonp.
Tulffi, Jeremias Rantala, Jiwari Be-
sonp. Frantji, Rietu Wiltti, Antti Na-
lari, Santeri Naunio, Tahwo Raho-
nen, Rietu Djala, Jeremias Silander
ja Matti Mitonp. Kuomanen.

Alefander II:sen rahaston korot pää-
tettiin yhdestä wuodelta antaa Hami-
nan suom. yhteiskoulun oppilaalle Själ-
mar Leinoselle.

Säkkijärven Sanomat 21.9.1901.

— Murhapolito. Yöllä was-
ten 22 päivää t. f. koman tuulen wal-
litesa syttyi Yläpihlajan kylän Haavis-
ton Djalan talon suuri heinälato tu-
leen. Ei kellaan ole ollut mitään tele-
mistä sanotulla niityllä enää päivällä-
kään, sitä wähemmän yöllä; eikä omis-
tajilla ole mitään tunnetuita wihamie-
hiälään, jolleiwät rosiwat ole latoa sy-
tyttäneet siinä toiwossa, että kun wäli
rientäisi sammuttamaan, saisiwat rau-
hasa puhdistaa jangen waraffaaksi tun-
netun talon. Wiian myöhään huomattiin
tuli kylässä, joten lato paloi pohjaan
myöten, tuottaen wahinkoa noin 1,500
mlaa. Samalla suurella niityllä oli
pienempiäkin latoja, mutta paras pol-
tettiin, pienemmät ja huonommat jätet-
tiin.

Säkkijärven Sanomat 26.10.1901.

— Refiretken tefi Työwäemyhdis-
tys viime sunnuntaina Alapihlajaan,
jossa tal. Risto Lahden talossa wietet-
tiin iltama. Wäkeä oli kofootunut tu-
wan täydeltä, ja oli siinä ohjelmasja-
fin nähtävää ja kuultawaa paljon.
Siellä luettiin ja lausuttiin useampaan
eri fertaan opettawaa jefä huwittawaa-
tin. Oma miesdööri weteli wirjiänjä ja
se tuntuihin olewan nyt taasen reipas-
tumaan päin täydessä hommasa. Haus-
kaa katjomista antoi esitetty näytelmä-
lappale „Yölausi Lahdella”, jefä vielä
yhji kuwaelma. Oleijon käytös oli har-
winaijen siinwoa ja arwofasta. Ilta-
man tulot lähenteliwät jataa marffaa.

Säkkijärven Sanomat 8.2.1902.

Wirolahli.

— Kirkkoneuwooston kofoutjesa
viime sunnuntaina:

- 1) Luettiin weljekset ja päätet-
tiin, joten ne tulewat tarfotut-
tama jopiwiimmiksi.
- 2) Kun seurak. jäsenet Wiktor Taa-
winp. Kujala ja hänen waimonsa An-
naliisa Ant. t. Alapihlajasta ovat pi-
temmänaijaijen riitaijen elämän wuofji
jo useamman ferraan saaneet nuhteita
seurak. papistolta, kirkkoneuwoostolta,
tuomiofapitulilta ja viime fefänä piis-
palta, kufuttiin heidät ojentumattomuus-
tenja wuofji kirkkoneuwooston turfitta-
waksi taasen, mutta kun mies yhä edel-
leen kieltäytyi waimonsa kansa elämästä,
meneteltiin heidän kansa kirkko-
lain 101 ja 103 §§ nufaan, kieltä-
mällä warjinkin mieheltä seurakunnan
jäsenen oikfudet

Säkkijärven Sanomat 15.3.1902.

VIIME KESÄNÄ

Tapahtumia Virolahti-viikolla 2013

Koonnut Jaakko Liukkonen

Kuva Riku Tulkki

Rajasoutu Leerviikissä 13.7.

Kuva Jaakko Liukkonen

Lasten onkitapahtumia oli sekä Virojoella että Klamilan kalasatamassa. Kuva on Virojoen monitoimikentän rannasta 8.7.

Kirkkokonsertti 9.7. Virolahden kirkossa. Esiintyjinä Headmasters Voice (ylempi kuva oikealla) ja Ravijoki-kvartetti (alakuva).

Kuvat Jaakko Liukkonen

Kuva Jaakko Liukkonen

Keisarin laivaston jäljillä -kotiseuturisteily tehtiin 11.7. Charlotte-laivalla Hulpusta Nikolai II:n kesänviettopaikoihin.

Kuva Jaakko Liukkonen

Perinteinen Soikonvuoren vesper pidettiin 12.7. Salpalinjaan kuuluvassa luolastossa Säkäjärvellä.

Kuva Jaakko Liukkonen

Vuoden 2013 hapanvellimestariksi valittiin 13.7. Helena Louhiso. Kuvassa raati Johannes Takasen puistossa maistelemassa kilpailuun osallistuneita vellinäytteitä.

Kuva Jaakko Liukkonen

13.7. Virolahden Tulkki osallistuivat Hapanvelimarkkinoille Virojoen torilla yhteisellä esittelypöydällä Pääkaupunkiseudun Virolahdelaisten ja Johannes Takanen Seuran kanssa. Tuotteitamme esittelemässä Juha Tulkki.

Kuva Jaakko Liukkonen

Virolahti-viikko huipentui Klamilan satamassa pidettyyn Hapanvellijuhlaan 14.7.

Kuva Jaakko Liukkonen

Hapanvellijuhlilla uudeksi taarastinnaksi valittiin Eila Suoknuutti (vas.) ja taarastiksi Hannu Järvenkylä.

Kuva Siru Ahopelto

Kuva Siru Ahopelto

Täysin uusi tapahtuma "Fish and Soul" toteutettiin ensimmäisen kerran 13.7. Klamilan satamassa klo 14–24. Siinä esiintyivät Uppo-Outo ja Kumiänkat, Aaro Huopainen, Daz Mason, Koukin kuoro (kuvassa), Tea Tähtinen ja Jepa Lambert & Ringstone. Tapahtuman yhteydessä jäejestettiin myös Virolahden kunnan kesäasukasilta klo 16–18 (kuva vasemmalla).

Näyttelyitä Virolahti-viikolla 2013

Kuva Virolahden kunta

Klamilan kyläkirkossa näyttely "Uuno Klami Meren innoittama".

Kuva Jemina Halonen

Virolahden kirjastossa 2.–26.7. näyttelynä Jemina Halosen grafiikkaa.

Kuva Seppo Rintelä

Virolahden bunkkerimuseo 1.6.–31.8. "Luonnon lumoissa" -valokuvanäyttely. Näyttely oli Seppo Rintelän ja Kaarina & Kari Kydön yhteisnäyttely.

Kuva Virolahden Osuuskaupan kuva-arkisto

Silakan lastausta 1940-luvulla. Rajasalissa valokuvanäyttely "Osuuskauppa Virolahdella 113 vuotta". Järjestäjänä Virojoen Kyläyhdistys ry

Kuva Jaakko Liukkonen

Virolahden kotiseutumuseolla Pyterlahdessa Arabian vanhojen astioiden näyttely Ritva-Liisa Ripatin kokoelmista.

Kaakon Kamarimusiikki tulee!

Rajasalin flyygeliä tarkastamassa ja testaamassa Jukka Merjanen ja Sru Ahopelto.

Kaakon Kamarimusiikki järjestetään Virolahdella 17.–20.7.2014. Uuden kesäfestarin tavoitteena on tuoda laadukasta musiikkia kuulijoiden nautittavaksi luontevalla, helposti lähestyttävällä ja rennolla otteella.

Tapahtuman musiikista vastaa seitsemän taiteilijan iskuryhmä suoraan kotimaisen musiikin tekemisen huipulta. Taiteellinen johtaja, Suomen Kansallisoopperan 1. konserttimestari **Jukka Merjanen** lupaa, että heiltä löytyy riittävästi pilkettä silmäkulmista takaamaan korkean taiteellisen tason lisäksi rennon ja yleisöystävällisen tunnelman! Est-radille nousevat Merjasen lisäksi **Janne Malmivaara**, viulu, **Anna Kreetta Gribajcevic**, alttoviulu, **Tomas Nuñez-Garcés**, sello, **Tomas Ylinen**, sello, **Mikko Merjanen**, piano sekä tapahtuman Special guest star **Perttu Kivilaakso**, sello.

Kaakon Kamarimusiikin seitsemän konserttia levittäytyvät eri puolille Virolahtea. Koko tapahtuman historialliset ensimmäiset

sävelet kuullaan avajaispäivänä **TORSTAINA 17.7.** Virojoen varrella Rajasalissa. Avajaisillan Oopperagaala Virojoen koululla nostaa festivaalin huikeaan lentoon, kun oopperan maailman kauneimmat aariat ja mieleenpainuvimmat sävelmät kuullaan instrumentaalisovituksina: *La Bohème*, *Carmen*, *Rigoletto*, *La Traviata*, *Trubaduuri*, *Lemmenjuoma* ja monet muut saapuvat vihdoin Virolahdelle.

PERJANTAINA 18.7. Virolahden Vanha Pappila avaa ovensa tunnelmalliseen kotikonserttiin, missä on mahdollista kohdata taiteilijat lähietäisyydeltä. *Apocalypticasta* tuttu Perttu Kivilaakso johdattaa myöhemmin kuulijat illan Special-konsertissa klassisen musiikin alkulähteiltä yllätykselliseen loppuun – Rock'n Roll!

LAUANTAI 19.7. alkaa säveltäjä-akatemikko **Uuno Klamin** kotikylästä Klamilasta. Konsertti tekee kunniaa säveltäjälle ja hänen aikalaisilleen. Lauantai-ilta tarjoaa elämyksiä kaikille aisteille. Harjun Hovin Kiessimuseon ilta-konsertin tuliset rytmit saavat jatkoa eksoottisten makujen buffetillallisesta.

SUNNUNTAI 20.7. päätöskonsertissa soivat **Ravelin** ja **Schumannin** sävelet Virolahden kauniissa kirkossa ja saattelevat festivaalivieraat kotimatalle ja odottelemaan jo ensi vuoden ohjelmaa!

Lippuja saa internetmyynnistä NetTiketistä (www.netticket.fi) sekä kesäkuun alusta Virojoelta Harry's River Cafesta (Virojoentie 13). Mukaan pääsee myös talkoolaiseksi autamaan monissa tapahtumajärjestelyissä!

Lisätietoja tapahtuman sivustolta:

www.kaakkofestival.fi

Siru Ahopelto

Jonnat&Donnat

NUORTEN SIVUT

Junnut&Jannut

Tällä sivulla julkaisemme lasten ja nuorten tekemiä piirustuksia, sarjakuvia, heidän ottamiaan valokuvia tai kirjoittamiaan pieniä tarinoita. Toivon teidän lähettävän lastenne ja lastenlastenne tekemiä tuotteita julkaistavaksi. Toki nuoret itsekin voivat niitä lähettää. Melkein jokaisessa kännykässä on nykyisin kohtuullisen laadukas kamera, joten valokuvien ottaminenkin on helppoa. Piirustukset, valokuvat, kirjoitukset ja sarjakuvat voi lähettää osoitteeseen: **Riku Tulkki**, Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja tai sähköpostiin: riku.tulkki@gmail.com.

Riku Tulkki

Meidän Hippu

Meidän koiran nimi on Hippu ja se on suomenpystykorva, narttu. Hippu syntyi 9.3.2014. Me käytiin hakemassa Hippu noin 7-viikkoisena. Hippu tykkää leikkiä meidän kanssa erilaisia leikkejä esim. palloleikkejä ja muita kivoja. Se tykkää myös aina välillä kiipeillä meidän syliin puruluu suussa. Hippu syö ruoaksi happy dog -merkkistä koiranruokaa jonka seassa on aina välillä piimää tai raejuustoa.

Aina välillä me koulutetaan Hippua ja annetaan sille palkinnoksi pikku naksuja. Me koulutetaan yleensä Hippua sanomalla sille että: maahan, istu tai tänne. Se pitää myös tosi paljon ihmisistä ja erityisesti ulkona olemisesta ja puruluiden nakertelusta. Hippu on ihan pentu vielä joten siksi se puree aina välillä aika kovaakin mutta onneksi aikuisena se ei enää pure.

Me käydään aina joskus ulkona Hipun kanssa lenkillä. Joskus jopa aika pitkälläkin lenkeillä. Aina kun olemme lenkillä Hipun

kanssa, se vetää mutta ei onneksi paljon. Opetamme Hippua, että se ei saa vetää hirveästi pysähtymällä, aina kun se vetää paljon ja sitten kun se katsoo ulkoiluttajaa silmiin, me annetaan sille naksu ja jatketaan matkaa.

Syksyllä Hippu pääsee metsälle isän kanssa ihan ensimmäistä kertaa haukkumaan metsoja ja teeriä ja muita metsien kanaliintuja.

Lotta, 10 v.

Kalastuksen saloja tutkimassa

Kuhan uistelua kesäyössä
30.6.2011 Rautalanselällä.

Luonnossa liikkuminen ja isojen kalojen tarttuminen vieheeseen saivat **Kalle Elfvingin** innostumaan kalastuksesta jo lapsena. Kalle Otto Einari Elfving on **Siru Ahopellon** ja **Roope Elfvingin** poika. Hän kuuluu Mikko Tahvonpoika Tulkin sukuun.

Virolahdella asuvalle 17-vuotiaalle nuorelle lukiolaispojalle kalastus on aina ollut mielenkiintoinen harrastus. Mielenkiinto harrastukseen on löytynyt osittain myös suvusta, sillä Kallen isän puolelta kalastusta on harrastettu monessa sukupolvessa.

– Meillä on mökki Virolahden Hurpussa, merenrannalla. Iskä opetti heittämään virveliä, kun olin noin viiden vanha. Saman ikäisenä sain ensimmäisen hauen, nimenomaan lusikkaa heittämällä, ja silloin se kipinä sitten kunnolla syntyi.

Kalastusharrastuksen aloittaminen ei vaadi suuria investointeja välineisiin. Kalle kertoo, että harrastuksen alkutaipaleella pärjättiin vain yhdellä virvelisetillä, jolla heitettiin kaikkea mitä kalapakista löytyi. Ajan myötä vieheitä on kertynyt taiteen jo pitkälti toista sataa. Erilaisille vieheille on hankittu tarkoi-

tukseen sopivia vapa-kela -settejä.

– Tällä hetkellä itselläni on kolme virveliä eri käyttötarkoituksiin. Välillä tuntuu, että harrastus alkaa muistuttaa hieman välineurheilua, mutta asialliset välineet ovat kuitenkin onnistumisen lähtökohtana.

Kallen mukaan kalastuksessa hyvä puoli on se, että merellä keskitytään vain sen hetkiseen tilanteeseen. Yleisesti kalan saannin kannalta kevät ja syksy ovat tuottoisinta ai-

Yli 10-kiloinen jättilahki tuli 21.7.2012.

14.10.2006. Hauki on kala, 4,8 kg.

Säyne 6.9.2006, paino 2,2 kg.

kaa, mutta esimerkiksi kuhaa saa erinomaisesti vieheellä myös kesäheiteillä.

– Kesässä on hyvä puoli myös se, että kalastusta voi jatkaa halutessaan vuorokauden ympäri. Myös lämmin sää on suurta plussaa, eikä sekään haittaa, ettei saalista tulisi ollenkaan.

Nykyaikana monet uudet harrastukset ovat syrjäyttäneet toisia lajeja, mutta Kalle uskoo, ettei kalastuksen suosio ole hiipunut.

– Ainoastaan ammattikalastajat ovat ka-

toamassa Suomesta lähes täysin. Sen sijaan vapaa-ajan kalastus on säilyttänyt suosionsa vahvana. Suuret ikäluokat ovat kuitenkin arvaamaton joukko, sillä heidän jälkeensä harrastusluvut voivat laskea huomattavasti.

Kilpailuista Kallella ei ole juurikaan kokeusta, mutta suuremmat saalit ovat saaneet huomiota erilaisissa paikallisissa vertailuissa.

– Kun olin 10-vuotias, ilmoitin *Kymen Sanomien* kalakilpailuun 2,2-kiloisen säyneen, jolla sijoituin toiseksi. *Erä*-lehteenkin olen muutaman kalan myös ilmoittanut, mutta merkittävää menestystä ei ole vielä tullut.

Paras muisto kalastuksen parissa Kallelta on muutaman vuoden takaiselta kesältä 2012, jolloin hän sai tähän mennessä elämänsä ensimmäisen yli kymmenkiloinen hauen. Painoa tuolla vonkaleella oli huimat 10,4 kg.

– Olin kaverini kanssa heittelemässä tutuilla kala-apajilla, enkä osannut ollenkaan odottaa sen kokoista kalaa niin matalasta, kuin sen pyydystin. Fiilikset oli mahtavat, kun monen vuoden yrityksen jälkeen onnistuin narraamaan kymppikiloisen. Oli myös vaikuttava näky päästä se mittausten jälkeen takaisin mereen.

Perheen kanssa paljon matkustelevalle Kallelle kertoo harrastuksen houkuttavan myös suuremmille vesille, mutta ulkomailla kalastaminen on jäänyt olemattomaksi, lukuun ottamatta muutamaa seitä Norjan rannikolta.

– Haaveena olisikin jonakin päivänä päästä kokeilemaan valtamerikalastusta. Esimerkiksi Norjassa tavoitteena olisivat suuret turskat ja ruijanpallakset.

*Teksti Riku Tulkki
Kuvat Kalle Elfvingin albumista*

Rautalanselkä 21.12.2013, hauki, 9,5 kg.

Osta sukuseuran tuotteita

Hannu Tulkki • Liisa Ahonen: Virolahden Tulkkien kuusi sukupolvea Kantavanhemmat, kymmenen sukuhaaraa ja 38 sukua

Nyt saatavana täydennetty
ja tarkistettu laitos.
Hinta 15 euroa + postikulut

Sukuseuran pinssi

Sukuseuramme vaakunakilvestä on valmistettu rintamerkki eli pinssi. Merkin punaisella emalipohjalla on kultainen leijonankäpälä, kuten vaakunassammekin. Koko on 11 x 12 mm. Hinta 8,50 euroa + postimaksu.

Virolahden Tulkkien kuusi sukupolvea

Kantavanhemmat, kymmenen sukuhaaraa ja 38 sukua

Täydennetty ja tarkistettu laitos

Virolahden Tulkit ry

T-paita ja lippis

T-paita sukuseuran tekstillä ja vaakunakilvellä. Värit: musta ja vaaleanharmaa, koot: S - XXXL. Hinta 15 euroa.

Lippis. Värit: musta ja harmaa. Hinta 10 euroa. Molempiin lisäksi postikulut.

Vaakunataulu

Virolahden Tulkit -sukuseuran värillinen, A4-kokoinen, kullanvärinen kehyksin varustettu vaakunataulu. Hinta 5 euroa/kpl.

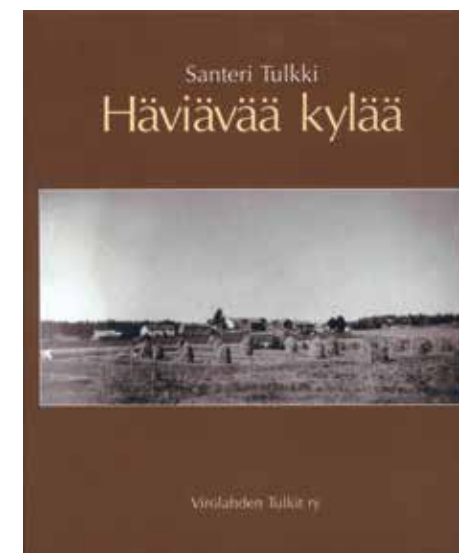

Lehtemme irtonumerot

Virolahden Tulkit -lehteä on nyt ilmestynyt kaksikymmentä numeroa. Vanhoja numeroita on vielä rajoitetusti jäljellä. Niitä voivat niin suvun jäsenet kuin muutkin kiinnostuneet ostaa. Hinta 3 euroa ensimmäinen kpl, 2 euroa seuraavat samalla kerralla ostettuina. Postimaksu lisätään.

Kahviservetit

Sukuseuran vaakunalla varustettuja, tyylikkäitä kahviservettejä. Kata merkkipäivien tai muiden juhlien kahvipöytä hienoilla serveteillä, joihin on painettu oman sukuseurasi kultainen vaakuna. Servetit myydään 20 kappaleen pakkauksissa. Hinta 8 euroa/pakkaus.

Häviävää kylää -kirja

Santeri Tulkin aikanaan kirjoittama kuvaus Yläpihlajan kylästä ja sen asukkaista on tärkeä ja arvokas perusteos jokaiselle suvun kotikylästä ja omasta suvustaan kiinnostuneelle. Sukuseuran julkaisema, ulkoasultaan näyttävä kirja on painettu Gummeruksen kirjapainossa. Jäännösvaraston kappalehinta on alennettu 5 euroksi. Postituskuluina peritään 3 euroa.

Tuotteita saa ostaa Juha Tulkilta, puh. 044 304 6230 tai juha.tulkki@gmail.com

Tärkeitä päiviä

Valtteri Koskinen ja Eeva Liukkonen vihittiin Helsingin maistraatissa perjantaina 13.9.2013. Hääjuhlat pidettiin seuraavana päivänä Vantaankoskella Björkhemissä.

Hannu Tulkki täytti 80 vuotta 25.4.2014. Juhlien aikana Taija ja Hannu olivat vuoronasteilyllä Norjassa. Kuvassa ollaan aivan matkan alkutaipaleella. Matkalaisten edessä on kaksi yötä Viking Gabriellassa ja 11 yötä Polarlys-laivassa.

Lähetä tälle palstalle kuvia suvun juhlista, ristiäisistä, rippijuhlista, häistä, syntymäpäiviltä tai jostain muusta tärkeästä tapahtumasta. Liitä mukaan kuvassa olevien henkilöiden nimet ja muut tiedot. Kuvat ja tekstit voit lähettää kirjeenä tai sähköpostissa Jaakko Liukkoselle tai kenelle tahansa hallituksen jäsenelle. Osoitteet löytyvät sivulta 63.

Kalle J. Tulkki täytti 80 vuotta 13.1.2014. Kuvassa Tuula ja Kalle juhlapäivänä kotonaan Karhulassa.

Uusia jäseniä

Matti Kalevi Heijari Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Erik Sipinpojan sukua. Matti asuu Virolahden Alapihlajassa.

Sari Marketta Husu Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Erik Sipinpojan sukua. Sari asuu Miehikkälän Muurikkalassa.

Marjo Riitta Anneli Kytö Antti Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Maria Antintyttären sukua. Marjo asuu Espoon Mankkaalla.

Eila Sinikka Saikkonen Antti Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Maria Antintyttären sukua. Eila asuu Haminassa.

Oskari Arto Tapani Tulkki Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Eerik Sipinpojan sukua sekä Juho Tahvonpojan Tulkin sukuhaarasta Juho Juhonpojan sukua. Oskari asuu Espoon Jupperissa.

Veijo Johannes Tulkki Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Erik Sipinpojan sukua. Veijo asuu Virolahden Virojoella.

Toivotamme uudet jäsenet lämpimästi tervetulleiksi sukuseuraamme. Yhdistyksemme jäsenmäärä on nyt 168.

In memoriam

Oma Veli-Matti Tulkki kuoli Tampereella 20.3.2014. Hän oli syntynyt Virolahdella 9.10.1926 ja kuului Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaaraan, Eerik Sipinpojan sukuun.

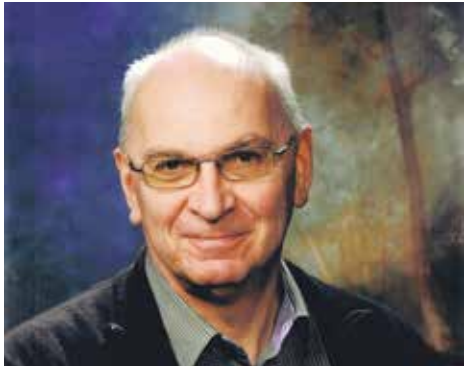
Taisto Liikkanen kuoli Virolahdella 18.4.2014. Hän oli syntynyt Virolahdella 20.2.1917 ja kuului Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaaraan, Mikko Tahvonpojan sukuun.

Erkki Kivelä kuoli 21.4.2013. Hän oli syntynyt 9.3.1949 ja kuului Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaaraan, Elias Sipinpojan sukuun.

Samuli Ensio Liikkanen kuoli Virolahdella 15.5.2014. Hän oli syntynyt Virolahdella 18.6.1926 ja kuului Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaaraan, Mikko Tahvonpojan sukuun.

Uusia jäseniä hallituksessa

Jorma Tulkki

Erkki Tulkki

Synnyin 14.7.1956 Mikkeli. Paikka oli Mikkelin vanha synnytyslaitos, josta kesäukkonen oli syntymäyönäni katkonut sähkö. Tulini siis maailmaan kynttilän valossa. Kuvailun Sipi Eerikpojan sukuhaaraa Erik Sipinpojan sukuun, kuten suuri osa nykyisen sukuhallituksen väestä. Isäni oli Eero Tulkki ja äitini Raija Tulkki os. Pakarinen. Äidin juuret olivat Viipurissa, josta hänen perheensä talvisodan jälkeen muutti Kotkaan ja sieltä Mikkelin. Olen sisarusparven kuopus, veljeni on Martti Tulkki ja sisareni Ritva Tulkki.

Menimme vaimoni Eilan kanssa naimisiin Helsingissä 15.8.1981. Nykyään asustamme Vantaan Ylästössä, jonne muutimme 1989. Eila on kotoisin Vilppulan kunnasta Kolhon kylästä. Isän puolelta hänenkin juurensa ovat Karjalassa. Meillä on kaksi lasta, Ilona ja Aimo. Ilona asuu puolisonsa Adityan kanssa Roihuvuoressa, heillä ei vielä ole lapsia. Kirjoitin aiemmin heidän häistään Intiasa. Nuorimmainen, Aimo, aloittaa syksyllä viimeisen opintovuoden ammattikoulussa.

Työpaikkani on Vantaalla, nykyisessä kotikylässäni Ylästön runsaan viidensadan oppilaan koulun rehtorina. Ylästö on mainio ympäristö luonnossa liikkumiseen, marjastamiseen ja sienestämiseen. Joogaa olen harrastanut pian vuosikymmenen. Puolison kanssa käymme usein konserteissa ja teatterissa. – ET

Jorma Lauri Tulkki syntyi Virojoen Kotosenmäellä Kallion talossa 27.11.1945. Hän kuuluu Sipi Eerikpojan sukuhaaraa Erik Sipinpojan sukuun. Hänen vanhempansa ovat Lauri ja Elli Tulkki, joiden toisena lapsena Jorma syntyi. Äiti Elli on omaa sukuaan Pekkola Säkijärveltä. Viisipäiseen sisarusparveen kuuluvat Jorman lisäksi Helga (Hytti), Risto, Ritva (Torri) ja Sinikka (Tiusanen).

Jorma meni naimisiin kesällä 1967 Marja Mannojen kanssa. He rakensivat oman talon Kotosenmäentien varteen lähelle Kallion taloa. Heille syntyi kaksi lasta: Sari Marketta vuonna 1967 ja Kai Petteri vuonna 1969. Lapsista Petteri asuu puolisonsa Minnan (os. Taipale) kanssa vanhassa Kallion talossa. Sari, joka nykyiseltä sukunimeltään on Husu, asuu miehensä Jouko Husun kanssa Muurikkalassa. Heillä on kaksi lasta: Satu ja Minna.

Marja kuoli vuonna 2010, joten Jorma jatkaa elämäänsä isänä, pappana ja leskenä yksin omassa talossaan.

Työuransa Jorma teki koneenkuljettajana vehkalahtelaisessa maanrakennusyrityksessä tehden töitä eri puolilla Kymenlaaksoa, lähinnä Hamina-Kotka alueella. Jorman työura tässä yrityksessä alkoi vuonna 1965 ja jatkui vuoteen 2006, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Jorman harrastuksiin kuuluvat metsästys ja kalastus, kuntoliikunta ja kuorolaulutoiminta. Jorma on laulanut Virolahden eläkeläisten kuorossa vuodesta 2011. – JL

Virolahden Tulkkien sukuseuran hallitus 2013–2017

Valittu varsinaisessa sukkokokouksessa 3.8.2013

Kuva Kalle J. Tulkki

Puheenjohtaja:

Kimmo Tulkki (Kuvassa 2. oikealta)
Eerik Sipinpoika Tulkin ja Juho Juhonpoika Tulkin sukua
Sorvaamo 10 A 9, 40100 Jyväskylä
Käsi puh. 040 744 7647
kimmo.tulkki@pagen.se

Varapuheenjohtaja
ja rahastonhoitaja:

Juha Tulkki (1. vas.)
Eerik Sipinpoika Tulkin ja Juho Juhonpoika Tulkin sekä Anna Tahvontytär Tulkin sukua
Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja
Käsi puh. 044 304 6230 tai 0400 754 676
juha.tulkki@gmail.com

Sihteeri:

Erkki Tulkki (1. oik.)
Eerik Sipinpoika Tulkin ja Juho Juhonpoika Tulkin sukua
Raiviotie 5 B, 01690 Vantaa
Käsi puh. 050 358 4508
erkki.tulkki@kolumbus.fi

Muut hallituksen jäsenet:

Marjatta Haaja-Seppälä (3. oik.)
Maria Juhontytär Lahden sukua eli Elias Eerikpoika Haajan haaraa sekä Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua
Välipellonkuja 7, 49510 Husula
Käsi puh. 040 747 4118
marjatta.haaja-seppala@kymp.net

Jaakko Liukkonen (keskellä)
Sukuseuran lehden päätoimittaja
Eerik Sipinpoika Tulkin sukua
Punakiventie 3 as. 41, 00980 Helsinki
Puh. (09) 321 4661 kotiin
Käsi puh. 0400 489 285
jaakko.liukkonen@netti.fi

Jorma Tulkki (2. vas.)
Eerik Sipinpoika Tulkin sukua
Honkatie 60, 49900 Virolahti
Käsi puh. 040 753 4817
jorma.tulkki@gmail.com

Reetta Väänänen (3. vas.)
Helena Antintytär Nopasen sukua eli Eerik Matinpoika Nopasen haaraa
Suokatu 24 A 40, 70100 Kuopio
Käsi puh. 0440 697 233
reetta.vaananen@gmail.com

Virolahden Tulkit ry

Pankkiyhteys FI22 5172 3340 0073 14

Virolahden Tulkkien vaakuna
Suunnittelija Tero Tulkki